FPRDI-ITTO Project PD 448/07 Rev. 2(I)

August 2009-January 2012

PROJECT TECHNICAL REPORT

Site identification and support strategies to sustain NTFP harvesting and utilization
Los Baños, Laguna Philippines
AUGUST 2012

Project Costs: ITTO

Philippines

US\$ 354,672.00 PhP115,650.00

(In cash and in kind)

Forest Products Research and Development Institute Department of Science and Technology College, Los Baños, Laguna 4031 Philippines Phone: +63(049) 536-2360; +63(049)536-2377

+63(049)536-2586 FAX: +63(049)536-3630 E-mail; fprdi@dost.gov.ph

Website: http://www.fprdi.dost.gov.ph

International Tropical Timber Organization Internatinal Organization Center Nishi-Ku, Yokohama 220-0012 Japan

Phone: ++81-45-2231110 FAX:++81-45-223511

E-mail: itto@mail.itto-unet.ocn.ne.jp

Website: http://www.itto.int.

TABLE OF CONTENTS

PAGES

ACRONYMS	
ABSTRACT	1
INTRODUCTION	1
METHODOLOGY	2
PRESENTATION OFTHE DATA	4
ANALYSIS AND INTERPRETATION OF THE DATA AND RESULTS	14
CONCLUSIONS	17
RECOMMENDATIONS	18
RIBLIOGRAPHY	10

ACRONYMS

BFD Bureau of Forest Development

CBFMA Community-Based Forest Management Agreement

CBKI Caayunan Bantay Kalikasan, Inc.

CENRO Community Environment and Natural Resources Offices

CRMDP Community Resource Management and Development Plan

DENR Department of Environment and Natural Resources

DOST Department of Science and Technology

DAO Department Administrative Order

DMC DENR Memorandum Circular

DTI Department of Trade and Industry

ENR Enhancing Natural Resources

ERDB Ecosystems Research and Development Bureau

FMB Forest Management Bureau

IRR Implementing Rules and Regulations

KASAMACA-MPC Kapatirang Magsasaka ng Casispalan Multi-Purpose

Cooperative

KBFAI Kapit Bisig Farmers Association, Inc.

LGUs Local Government Unit

LUMACA Luntiang Magsasaka ng Casispalan

NTFP Non-Timber Forest Products

PENRO Provincial Environment and Natural Resources Offices

PCARRD Philippine Council for Agriculture Forestry and Natural

Resources Research and Development

POs People's Organization

UPLB-CFNR University of the Philippines at Los Baños, College of

Forestry and Natural Resources

RUP Resource Use Permit

SEC Security and Exchange Commission

SIFMA Socialized Industrial Forest Management Agreement

SPCBRMI San Pascual Community-Based Resource Management, Inc.

TEABI Tuaca Environment Action Brigade, Inc. (TEABI)

TKFPI Tao Kalikasan Foundation of the Philippines

ABSTRACT

The selected project cooperators ha ong term rights on forest resources management and utilization through a tenurial instrument known as Community-Based Forest Management Agreement (CBFMA).

For the benefit of the project cooperators, available technologies on the propagation of economically important NTFP were disseminated during trainings and pamphlets were distributed as references for NTFP enrichment planting and plantation development of preferred species.

Existing policies on NTFP inventory and utilization were also evaluated and discussed/clarified with concerned authorities. Pending the issuance of a consistent or standard methodology on NFTP inventory in CBFM areas, the data under Study 1 could be used by the project cooperators for the application of interim Resource Use Permit (RUP) in their CBFM areas. Furthermore, 4 local ordinances pertaining to NTFP conservation were drafted for approval and implementation at the Barangay or village level.

INTRODUCTION

One significant components of the forestry system which have been overlooked but slowly gaining attention in national forestry development programs is the local level or community forest management and utilization (Alonzo et.al. 1998). This involves mostly forest dwellers and upland communities who are dependent on NTFPs for food, other subsistence as well as for livelihood opportunities.

Previously referred to as "minor forest products", NTFPs include: rattan, woody vines and bamboo which are traditionally used for furniture and handicrafts; resins; gums, essential oils and wild plants for food, medicine and cosmetic products. These forest products have received little attention from the government and entrepreneurs because timber harvesting and utilization offered higher financial returns than NTFPs (Razal, 2008). In view of this, rules and regulations on NTFPs were subsumed in generalized policies for timber. In most cases these are not adequate because NTFPs have different nature in terms of growth habit and useful parts, distribution in the forests and tools or method for harvesting and utilization.

This component of the project covered the development of criteria for the selection of project sites or cooperators. It also provided information and technical assistance to the project cooperators to address some policy and technology gaps to enhance NTFP sustainable management and utilization in the project sites.

METHODOLOGY

Selection of Project Sites

The project started with the development of criteria for the selection of prospective project sites. Table 1 shows the criteria or guide for project site selection which was prepared based on the Guidebook on ENR-Community Enterprise Development and Management (FMB, 2009).

After the development of the criteria for project site selection, the FMB was consulted on the existence of SIFMAs and CBFMAs in the target project areas in the provinces of Quezon and Camarines Norte. A list of existing CBFMAs was provided by FMB but no other details are available except the location, total area covered and the name of PO-beneficiaries. The actual assessment and final selection of project sites was done through interviews and reconnaissance survey by key project staff with the assistance of DENR field offices -PENROs and CENROs who have management jurisdiction over the identified project sites.

The participation of the selected CBFMA or PO-beneficiaries as cooperators in the implementation of the project was formalized through a MOA including the support government agencies i.e. DENR, DOST, DTI and LGUs.

Dissemination of NTFP Propagation Techniques

Conducted literature search on the propagation of some economically important NFTP from the Ecosystems Research and Development Bureau (ERDB), UPLB, College of Forestry and Natural Resources (UPLB-CFNR) and Philippine Council for Agriculture Forestry and Natural Resources Research and Development (PCARRD). The information gathered were compiled and disseminated to the PO members in the project sites during the conduct of trainings. Ready references or pamphlets on NTFP propagation were also reproduced and distributed to the PO members in the different project sites as guide for enrichment planting or plantation development of preferred NTFP species.

Table 1. Criteria/Guide for project selection

	CRITERIA/INDICATOR	WEIGHT	TOTAL
A.	ACCESSIBLITY*		15%
1	Accessible to land transportation throughout the year	7	
2	Portions of existing road network to the site impassable to land		
	transportation during rainy season	5	
3	Site inaccessible to land transportation	3	
В	PEACE AND ORDER SITUATION*		20%
1	Generally peaceful/orderly	12	
2	Limited incidence of insurrection/insurgency	8	
С	ENVIRONMENTAL AND ECONOMIC RELEVANCE OF THE		20%
	LIVELIHOOD PROJECT		
1	Existing livelihood project has link or supportive to forest		
	conservation (e.g. NTFP harvesting/processing, handicraft and		
	furniture production, NTFP/Tree plantation development,		
	agroforestry, etc.)	15	
2	With existing marketing tie-up with buyers:	(10)	
	a. Informal	4	
	b. With formal agreement	5	
D	ORGANIZATIONAL STABILITY AND CAPACITY		15%
1	With functional people/community organization and participatory		
	forest management practices to support NTFP/forest-based	3	
	enterprise		
2	Existence of functional body to operate the enterprise (e.g. with	5	
	members managing the Pos finances, extending marketing		
	assistance, acting as bookkeeper)		
3	The organization is extending assistance (financial or technical)	5	
	its members.		
4	Availability of the required technology, expertise and skills and its	4	
	application.		
E	INSTITUTIONAL SUPPORT MECHANISM		10%
	The organization has established networks and linkage with other		
	government agencies and NGOs.	2	
	The livelihood project is consistent with the development priorities		
	of the LGU	3	
	With LGU technical/financial support/assistance.	3	
	Gender responsiveness	2	
F	POTENTIAL FOR EXPANSION		15%
1	Availability of expansion areas (as other source of raw materials)	7.5	
2	Absorptive capacity of the market (with market demand)	7.5	
	select and rate only one indicator	1.0	

*Select and rate only one indicator

Source: FMB 2009. Guidebook on ENR-Community Enterprise Development and Management (Draft) FMB-FAO-NZAID Project

NTFP Policy Review and Local Policy Formulation

Existing national policies related to NTFP inventory and harvesting were gathered, reviewed and discussed with concerned technical staff of the Forest Management Bureau (FMB). This activity was done to: a) determine possible gaps on NTFP inventory regulations (vis-à-vis methodology employed in Study 1) and b) to clarify with the FMB the possible use of the NTFP inventory data in the project for application of interim RUP by the PO project cooperators in their CBFM areas.

Key informants (PO officers, Barangay/Village officers and some DENR field personnel) were interviewed regarding the needed local policies to conserve NTFP resources and to sustain NTFP handicrafts production in the project sites. Based on their suggestions/recommendations, the needed local policies were drafted. Copies of the draft policies were submitted to the DENR field offices for review/comments and then submitted to members of the Barangay Council for deliberation, finalization and approval as well as preparation of detailed implementing rules and regulations (IRR), if necessary.

PRESENTATION OF THE DATA

Presented below are the list and description of project cooperators in the selected project sites. Also included in this portion of the report are information on the vegetative propagation of economically important NTFP in the project sites (Table 2) and excerpts of policies in the Philippines governing NTFP inventory and utilization in CBFMA and other social forestry areas.

Description of Selected Project Sites/Cooperators

QUEZON PROVINCE

Kapit Bisig Farmers Association, Inc. (KBFAI)

1. General Information

a. Location: Brgy. Sta Catalina, Atimonan and

Brgy. Silangang, Malicbuy, Pagbilao

b. Area Covered: 2, 207.03 hectares

Community Based Forest c. Land Tenure Instrument:

Management

Agreement (CBFMA)

June 27, 1997 d. Date Awarded:

e. Securities and Exchange

Commission (SEC) Registration: Reg. No. 194247

f. Total Membership: 331 (125 households)

2. Physical Features

- a. Accessibility: Accessible to all types of transportation. The area is 15 km from the town proper of Atimonan and 18 km from Pagbilao, Quezon.
- **b. Land Uses:** The area is classified into the following land uses:

Natural/Protection Forest (ha) 1,	,000
Plantation Forest (ha)	250
Cultivated/Agroforestry (ha)	750
Grassland/Brushland (ha)	150
Residential/Built-up Areas (ha)	57.03

3. Sources of Income/Livelihood

Production and trading of farm products (coconut, banana, root crops, etc); piggery; operation of variety store; and job contracts to government project on reforestation, ANR, TSI, etc.

B. Luntiang Magsasaka ng Casispalan (LUMACA)

1. General Information

a. Location: Brgy. Casispalan, Tagkawayan

b. Area Covered: 465 hectares

c. Land Tenure Instrument: CBFMA

d. Date Awarded: December 25, 2000 e. SEC Registration: Reg. No. A1999905192

f. Total Membership: 15 (6 households)

2. Physical Features

a. **Accessibility:** Accessible to jeep/tricycle from the national highway thru the barangay (village) and then by hiking 5-6 km. It is 15 km away from the Calauag town proper.

b. Land Uses: The CBFM area covers the following land uses:

Natural/Protection Forest (ha)	- 415
Cultivated/Agrofrestry (ha)	7
Open/Grassland (ha)	43

3. Sources of Income/Livelihood

The PO members mainly derive income from production and trading of agricultural products (rice, coconut, banana and rootcrops).

C. Kapatirang Samahan ng mga Magsasaka ng Casispalan Multi-Purpose Cooperative (KASAMACA-MPC)

1. General Information

a.	Location:	Brgy. Casispalan, Tagkawayan
h	Araa Cayaradi	E21 hastares

b. Area Covered: 521 hectaresc. Land Tenure Instrument: CBFMA

d. Date Awarded: December 07, 1998

e. Cooperative Development

Authority (CDA) Registration: CDA 2053

f. Total Membership: 60 (42 households)

2. Physical Features

- a. **Accessibility:** Site is accessible to jeep or tricycle from the national highway then by hiking 4-5 km.
- b. Land uses: The CBFM area is classified into:

Natural Forest (ha) 79
Protection Forest (ha) 67
Forest Plantation (ha) 1
Cultivated/Agrofrestry (ha) 321
Open/Grassland 51

3. Sources of Income/Livelihood

Most of the members are dependent on farming as their main source of income. Other income comes from cattle raising and share from fees in their income generating project as Irrigation Service Provider.

CAMARINES NORTE

A. Caayunan Bantay Kalikasan, Inc. (CBKI)

1. General Information

a. Location: Brgy. Caayunan, Basud

b. Area Covered: 53.66 hectares

c. Land Tenure Instrument: CBFMA

d. Date Awarded: April 28, 2000

e. SEC Registration: Reg. No. 1200-00137 f. Total Membership: 95 (86 household)

2. Physical Features

- a. **Accessibility**: The CBFM area is 14 km from the Basud town proper and is accessible to land transportation along the national highway then by hiking 2 km along trails.
- b. Land Uses: The CBFM area covers the following land uses:

Secondary-growth Forest (ha) - - - - - - 3.33 Cultivated/Agroforestry (ha) - - - - - 17.00 Plantation Forest/Reforestation (ha) - - - - 33.33

3. Source of Income/Livelihood

Production and trading of agricultural products such as pineapple, tiger grass and coconut; poultry; and job contracts from LGUs and DENR (agroforestry/reforestation projects)

B. Tuaca Environment Action Brigade, Inc. (TEABI)

1. General Information

a. Location: Brgy. Tuaca, Basudb. Area Covered: 54.02 hectares

c. Land Tenure Instrument: CBFMA

d. Date Awarded: May 5, 2000

e. SEC Registration: Reg. No. 1200-00014 f. Total Membership: 161 (143 households)

2. Physical Features

- a. Accessibility: Accessible to land transportation via the national highway from Basud town proper then by hiking 3 km via trails to reach the CBFM area.
- b. Land uses: The CBFM area covers the following land uses:

Natural/Protection forest (ha)	- 21.69
Plantation Forest (ha)	3.33
Cultivated/Agroforestry (ha)	29.00

3. Sources of Income/Livelihood

Production and trading of farm products such as pineapple, tiger grass, coconut and vegetables; operation of variety store; and job contracts from LGUs/DENR.

C. San Pascual Community-Based Resource Management, Inc. (SPCBRMI)

1. General Information

a. Location: Brgy. San Pascual, Basudb. Area Covered: 40.33 hectares

c. Land Tenure Instrument: CBFMA

d. Date Awarded: March 15, 2000

e. SEC Registration: Reg. No. 1200 – 00082

f. Total Membership: 107

2. Physical Features

 a. Accessibility: Accessible to land transportation via 5 km asphalted road from the national highway leading to Basud and Daet, Camarines Norte. b. Land Uses: The CBFM area include the following land uses:

Natural/protection Forest (ha) 3	.33
Plantation Forest (ha) 33	.33
Cultivated/Agroforestry 6	.66

3. Sources of Income/Livelihood

Production/trading of farm products (pineapple, coconut, vegetable, tiger grass); piggery and poultry; and operation of variety store

Table 2. Some economically important NTFP in the projects sites and their vegetative parts needed for propagation [Florido et al (undated); Escobin et al (2009-20120; PCARRD, 1988]

NTFP SPECIES	PROPAGATION
Dicranopteris linearis (Tilob/Agsam)	Spores, suckers, rhizomes
Donax canniformis (Bamban)	Seeds, suckers
Lygodium spp. (Nito)	Spores, rhizomes, wildlings
	Seeds, suckers shoots (detached as
Pandanus spp. (Pandan)	plantlets)
Calamus spp. (Rattan)	Seeds, wildlings
Levistonia blancoi (Anahaw)	Seeds, wildlings
Corypha utan (Buri)	Seeds, wildlings
Scindapsus curanii (Lukmnoy)	Stem cuttings
Stenochleana palustris (Hagnaya)	Suckers
Thysanolaena maxima (Tiger grass)	Suckers
Entada phaseoloides (Gugo)	Seeds
Anamirta cocculus (Ligtang)	Stem cuttings

Table 3. Excerpts of policies governing NTFP inventory and utilization in CBFMA and other social forestry areas in the Philippines

Policy and Date of Issuance/Subject	Pertinent Provisions
Policies on Res	ource Inventory
BFD Circular No. 2-85 dated February 6, 1985	Section 8. Inventory Procedures. The conduct of the required inventory shall be
Rules and Instructions governing the cutting, gathering, transporting and disposition of rattan	in accordance with the guidelines prescribed in Annex "A" which forms part of this Circular.
	Annex "A' par. 1.2- The strip sampling at 5% intensity shall be adopted/used in undertaking the inventory.
Department Administrative Order (DAO) No. 4 dated Jan. 10, 1989. Revised Regulations Governing Rattan Resources	Section 7. Inventory Requirement. Before an area is advertised for disposition, the area covered thereby shall be inspected and inventoried by authorized forest officers following
Nesources	prescribed procedures and standards set therefore.
DAO 1993-22 data April 27, 1993	Section 15. Resource inventory Section 15.1 The resource inventory
Revised Guidelines for Community Forestry Program	shall provide the basis for preparing the CRMDP and baseline data for monitoring and evaluation
	Section 15.2 The resource inventory shall cover all resources including minerals, timber, bamboo, rattan, commercial vines and other minor forest products.
	Section 15.3 For areas that will be subject to forest products utilization during the first two years schedule for
	the CRMDP, a 100% inventory of
	resources shall be undertaken. For areas to be operated from year 3
	onward, an inventory of 5% sampling
	intensity or any statistically sound
DAO 96-26 dated September 10, 1996	Section 3.1. Inventory. Upon
DAO 30-20 dated September 10, 1330	submission of the application, the SFDO shall conduct free of charge, an
Revised Guidelines Governing the	inventory at 100% intensity over the
Harvest and Transport of Planted Trees and Non-Timber Products within Social	area applied for within ten (10) days except under reasonable
Forestry Areas	circumstances.

DAO 96-29 dated October 10, 1996

Rules and Regulations for the Implementation of Executive Order 263, Otherwise Known as the Community-Based Forest Management Strategy (CBFMS)

inventory as basis for the resource use plan. Section 7. interim Resource Use

shall

DENR

Permit

Sec. 10 Formulation of RUPs.

management and utilization plan for each resource, e.g., timber, rattan, resins,

covering a specific area of the CBFMA

and timber period shall be prepared. The

conduct

resource

DENR Memorandum Circular (DMC) No. 97-12 dated July 18, 1997

Guidelines for the Formulation of Community Resource Management Framework and Annual Work Plan for CBFM Areas.

POs/IP who are holders of CBFMA or CADC may be granted Interim Resource Use Permit (IRUP) at the beginning of their CBFM work in order to generate start-up resources needed for resource assessments, rural appraisals, planning, and similar preparatory activities.

The CENRO/CBFM staff shall conduct **low intensity inventory** of the resource availability in the area from which the quantity to be granted under the IRUP shall come from

DMC No. 98-09, June 24, 1998

Additional Guidelines on the Issuance of Interim Resource use Permit or IRUP

Section 1. Purpose of IRUP

POs and IPs who have been issued their CBFMAs or CADCs and whose CRMFs or ADMPs are under formulation or review, may, upon their request, be granted an IRUP to immediately give them access to existing resources, provide livelihood opportunities and generate start-up resources to support preparatory and planning activities of CBFM. A format for a letter/request is herewith attached as *Annex 1* and forms part of this Circular.

Section 2. Allowable Forest Products

IRUP may be granted, in the order of priority, for the collection and harvesting of non-timber forest products, extraction and utilization of abandoned logs, fallen timber and dead trees, and harvesting of plantation species. Harvesting of mature timber

species from the residual forest will be a last priority, and may be allowed only if it can be shown that income from the priority forest products is insufficient to cover the amount needed for preparatory CBFM activities. **DNR Memo Circular 97-12 dated July** Section 1, par. 6. 18, 1997 In case extraction shall be undertaken within the CRMF, the AWP shall include a Resource Use Plan (RUP). In the case of IPs, the exercise of traditional resource uses only requires affirmation of their ADMP, and does not require an AWP/RUP. However, in the event that Guidelines for the Formulation of CRMF the CADC holder-groups opts to extract and utilize forest resources along nonand AWP for CBFM. traditional lines, an AWP/RUP shall be prepared in the manner prescribed along the lines of the CRMF. Once affirmed by the DENR CENR Officer, the AWP with its RUP also serves as the permit to utilized the resource. **DENR Administrative Order No. 2000-**Section 3. Scope and Coverage. Utilization of naturally grown and/or 29 dated March 14, 2000 planted forest resources shall be covered by Resource Use Permit (RUP) may be issued to holders of tenurial instruments Guidelines REGULATING THE UTILIZATION OF FOREST PRODUCTS under the CBFM program of DENR who WITHIN THE CBFM AREAS intend to harvest/utilize forest products for commercial use, provided that they have an affirmed Community Resources Management Framework (CRFM) and Annual Work Plan (AWP). Section 4. Requirements for the Utilization of Forest Resources. The requirements for forest resource utilization are the following a. Affirmed CRMF b. Affirmed AWP c. ECC and d. RUP In the case of timber resource extraction. the following additional conditions shall govern:

-Harvesting of timber within the natural forest should be confined only areas identified as production forest accordance with the CRMF. Extraction of forest products outside of the identified zone shall be strictly prohibited. Cutting will not be allowed along gullies, steep channels slopes. river and other identified critical areas.

Sections 4.2. Stand volume after harvesting. Where cutting is allowed in the residential forest, the average stand volume after harvesting these areas should not be less than eighty (8) cubic meters per hectare.

Memorandum No. 472 from Secretary to All REDS dated October 26, 2007

Strict Observance and Implementation of Procedures and Guidelines in the Inventory of Timber and Rattan

Par. 2: In this regard, you are hereby ordered to ensure that the conduct of all inventory works shall be strictly in accordance with DAO 2001-21 and DMO No. 8, Series of 1991 (for Tree Inventory) and BFD Circular No. 2-85 (for Rattan Inventory)... Attached the guidelines and procedures in the conduct of inventory of timber and rattan for your reference and guidance.

ANALYSIS AND INTERPRETATION OF DATA AND RESULTS

Selection of Project Sites

Information from the FMB (2009) revealed the existence of 33 CBFMA in Quezon province and 18 CBFMA in Camarines Norte as prospective project sites. One SIFMA was also newly awarded in Labo, Camarines Norte but the activities were focused on agroforestry.

Based on the results of reconnaissance survey and the developed criteria for prioritizing prospective project sites, 7 CBFMs (3 in Quezon and 4 in Camarines Norte) were selected as project sites and of which, 6 have formalized MOA as project cooperators. These were described in the previous section of this report under the name of the PO beneficiaries. In terms of land area, the widest CBFMA belongs to Kapit Bisig Farmers Association, Inc. It has also the highest number of beneficiaries. All POs are registered with the Securities and Exchange Commission except the Kapatirang Samahan ng Magsasaka ng Casispalan-MPC which is registered with the Cooperative Development Authority.

The 7th cooperator, Tao Kalikasan Foundation of the Philippines, Inc. (TKFPI) opted to participate only in one project component (Study 1: NTFP inventory) due to previous unpleasant experiences with handicraft traders.

The project proposal targeted 5 prospective project sites and SIFMA holders were preferred. However, a shift from SIFMA to CBFMA was done before commencing fieldworks in the project. This is because CBFMA are existing in the target project sites with organized PO beneficiaries and set of officers. This prompted the revision of the title of this Study and objective number 3 of the project.

CBFMA and SIFMA are both people oriented program that grants tenurial rights (25 year renewable for another 25 years) to develop, utilize and manage a tract of forestland consistent with the principles of sustainable management. SIFMA may be awarded to a family (1-10 ha) and community organization or cooperative (10-500 ha) while CBFMA (up to 5,000 ha) is designed for qualified PO.

NTFP Propagation Techniques

The technologies for the propagation of 12 economically important NTFP species in the project sites (Table 2) were collated and pamphlets on the propagation of 7 priority species were prepared. The information gathered and reproduced pamphlets were disseminated to the PO members per project site during the conduct of trainings. These can be used by the POs as ready references for enrichment planting or plantation development of preferred NTFP species in their CBFM areas.

Actual demonstration of enrichment planting in the project sites was not done because the PO members have been trained by DENR on assisted natural

regeneration which is basically the same as that of enrichment planting. Almost all the POs have a sort of NTFP plantation (particularly rattan) in their CBFM areas. These were established prior to the project implementation thru the assistance of the DENR.

Noteworthy to mention is the Kapit Bisig Farmers Association, Inc. with a 4,000 m² research plantation area for herbal plans; 60 ha agroforestry project with tiger grass production established in 2007; and planted 5,000 cuttings of forest vines (hinggiw, gugo, silong gugo or bago bago, takinis or malakatmon and banot) in 2005 under the project entitled "Community-Based Production System for Selected Trees and Vines in Support of the Furniture and Handicraft Industries" by Dr. Enrique Tolentino of the UPLB College of Forestry and Natural Resources.

The San Pascual Community-Based Resource Management, Inc. has a tiger grass plantation. The Tuaca Environment Action Brigate, Inc. has also 10 ha tiger grass plantation and 29 ha agroforestry farm planted with 4,188 pili (*Canarium ovatum*) trees for nut production. "Manila elimi" or latex obtained from *Canarium spp.* is used for various industrial products (air-freshener, finishing materials, etc.). The shells of the nuts can also be made into fashionable handicrafts.

NTFP Inventory and Utilization

The review of existing forest policies in the country related to NTFP inventory and utilization showed the following observations:

- Before 1990, policies on NTFP inventory and utilization were focused mainly on rattan which is traditionally used for furniture and handicrafts;
- With the advent of community forestry program in the Philippines in the early 1990s up to year 2000, several policies regulating the harvesting and utilization of minor forest products or NTFP were issued for implementation by the DENR in CBFM areas;
- The POs or CBFMA holders/beneficiaries are required to prepare a Community Resource Management and Development Plan (CRMDP). This necessitates a resource inventory to be done by DENR as the basis for making the CRMDP and as baseline data for monitoring and evaluation of NTFP harvesting and utilization;
- The conduct of resource inventory also serves as basis for the preparation of resource use plan and issuance of Resource Use Permit (RUP) to legalize NTFP harvesting and utilization.

- No standard methodology was prescribed in the conduct of the resource inventory in CBFMAs and the sampling intensity was specified at various levels:
 - 100% for CBFMA subject to forest products utilization during the first 2 years schedule for the CRMDP and 5% or any statistically sound estimate for CBFMA to be operated for year 3 onwards (DAO 1993-22);
 - ❖ 100% intensity (DAO 96-26); and
 - Low intensity inventory (DMC 97-12)

In this project, Study 1 in particular, the NTFP resource inventory was conducted in the selected project sites without due reference to existing policies. After its first year implementation and the resource inventory was around 60% completed, the Project Staff have learned that the PO-project cooperators have no RUP. This prompted this project component to refocus it activities on NTFP policy review and to confer with concerned authorities. The 100% required sampling intensity may nullify the use of the data in Study 1 for RUP application. This would affect the sustainability of the project and could deter the PO members from harvesting NTFP in their CCBFM area.

The NTFP inventory in this project employed a one (1) hectare sampling plot replicated 5 times in strategic locations within each project site. Depending on the forested area of the project sites the sampling intensity ranged from around 1% to 23%. After consultations/dialogues with concerned authorities it was agreed that results of the NTFP inventory in this project could be used by the PO-project cooperators for interim RUP application pending the development and issuance of a standard methodology for NTFP inventory.

Local Policy Formulation

Based on the review of policies on NTFP production and utilization as well as consultation and interview of key informants, 4 Barangay (village) ordinances (written in vernacular language) were drafted and circulated for comments. These include: a) development of formula for sustainable NTFP harvesting; b) enrichment planting an plantation development of preferred NTFP; c) penalties for NTFP harvesting without permit from the Barangay Hall; and, d) ban on the marketing of NTFP raw materials (drafted and authored by one TEABI Member who is also a Barangay Council Member).

In particular, the recommended formula for sustainable NTFP harvesting in the drat local ordinance is as follows:

$$SAAC = [A/CC \times V] 75\%$$

Where:

SAAC = Sustainable Annual Allowable Cut

A = operable area (hectare)

CC = cutting cycle (month or year); this could be used as an indicator for the subdivision of the operable area into cutting units for rotation cutting or harvesting

V = average volume per hectare (1m/ha)

75% = reduction factor for ensuring continuous growth of some mother plants to attain satisfactory natural regeneration

Among the drafted local policies, the ordinance on the penalties for NTFP harvesting without permit from the Barangay Hall had been and implemented in Sta. Catalina, Atimonan, Quezon. This is where the CBFMA of Kapit Bisig Farmers Association, Inc. is located.

CONCLUSIONS

Knowing the benefits from the implementation of this project such as skills development on NTFP handicrafts production and livelihood development, several POs or CBFMA holders in the provinces of Quezon and Camarines Norte showed their keen interest as project cooperators. Based on the projects budgetary requirements and the time frame of implementation, this Study provided the necessary criteria or guide to simplify and facilitate the selection of project sites.

The CBFM was adopted as the national strategy for the sustainable management and development of forest resources and to promote the socio-economic upliftment of forest communities. However, after more than a decade of implementation, the policies for regulating the harvesting and utilization of forest products in CBFM areas have been mainly focused on timber. The existing policies embodied pertinent provisions on NTFP harvesting and utilization but the inventory of NTFP, which are needed in the preparation of CRMDP and issuance of RUP, needs a consistent or standard methodology and sampling intensity.

In cognizance to the importance of NTFP as an alternative livelihood for timber harvesting, some PO-project cooperators have initiated NTFP domestication or plantation development in their CBFM areas. Technologies on the propagation of some economically important NTFPs are available from research institutions but these are not available or known to the CBFMA beneficiaries.

RECOMMENDATIONS

- 1. Future projects related to this undertaking should have identified project sites in the project design stage or proposal instead of doing this as part of the project implementation activities;
- 2. There is an urgent need to revise or update some forest policies related to NTFP, particularly:
 - a) The need for standard methodology and sampling intensity on NTFP inventory in CBFMA or other social forestry areas; and
 - b) Computation of allowable cut for sustained harvest and utilization.
- 3. Developed technologies on NTFP propagation should be disseminated and transferred in CBFM areas through preparation of ready references (pamphlets or manuals), and trainings or actual demonstrations;
- 4. To demonstrate the ecological viability of CBFMAs, the PO-beneficiaries should intensity NTFP plantation development because "green market" consumers are interested in protecting forest ecosystems and biodiversity; and,
- Aside from national forest policies on NTFP, the development of supportive local ordinances is encouraged at the municipal or Barangay level to further enhance the sustainable management and utilization of NTFP as viable livelihood options for forest-based communities.

BIBLIOGRAPHY

- ESCOBIN, R.P. NATIVIDAD, R.A. and PITARGUE F.C., Jr. 2010. Philippine Raw Materials Sourcebook. Volume 3. FPRDI-DOST, College, Laguna 4031, Philippines.
- ESCOBIN, R.P. NATIVIDAD, R.A. and PITARGUE F.C., Jr. 2009. Philippine Raw Materials Source book. Volume 2. FPRDI-DOST, College, Laguna 4031, Philippines
- ESCOBIN, R.P. NATIVIDAD, R.A. and PITARGUE F.C., Jr. 2007Philippine Raw Materials Source book. Volume 1. DOST, College, Laguna 4031 Philippines.
- ALONZO, D.S., R.A. Natividad and W.M. Tordilla. 1998. Small-scale forest products processing and utilization. Paper presented at the Society of Filipino Foresters' Congress, Cordillera Autonomous Region Chapter held at Benguet State University, Baguio City on 14 November 1998.
- RAZAL, R.A. 2008. Bridging the science gap in non-timber forest products (NTFPs) policies. SEARCA Policy Briefs 2008-5
- FOREST MANAGEMENT BUREAU. 2009. Guidebook on ENR Community Enterprise Development and Management (Draft). FMB-FAO-NZAP Project.
- PCARRD. 1988. Profile of Selected Non-timber Forest Products. Philippine Council for Agriculture, Forestry and Natural Resources Research and Development. Book Series No. 67/1988.
- FLORIDO, H.B., C.A. Roxas, F.F. Cortiguerra and B.A. Avanzado (Undated). Non-timber forest species useful for the cottage industries. Ecosystems Research and Development Bureau, College, Laguna. Philippines
- DENR. 1997. Sustainable Livelihood Options for the Philippines: An Information Kit for Upland Ecosystems. Department of Environment and Natural Resources, Visayas Avenue, Diliman, Quezon City.

ANNEX 1

Memorandum of Understanding with Cooperators

KATIBAYAN NG KASUNDUAN

SA PAGITAN NG

FOREST PRODUCTS RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE (FPRDI),

College, Laguna, na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si FELIX B. TAMOLANG

PROVINCIAL ENVIRONMENT AND NATURAL RESOURCES OFFICE (PENRO)
QUEZON, Iyam, Lucena City, Quezon Province na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si
EMRICH M. BORJA

KAPATIRANG SAMAHAN NG MGA MAGSASAKA NG CASISPALAN-MPC (KASAMACA-MPC), Tagkawayan,, Quezon Province, na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si PONCIANO MENDOZA.

at ng

DEPARTMENT OF SCIENCE AND TECHNOLOGY REGIONAL OFFICE No. IV
Los Baños, Laguna na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si
ALEXANDER R. MADRIGAL

UPANG ISAKATUPARAN ANG PROYEKTONG ITTO PD 448/07 Rev. 2(1) NA PINAMAGATANG,

"Sustainable Utilization and Marketing of Selected Non-timber Forest Products to Support Handicraft Industry and the Development of Rural Communities"

Kami, bilang kinatawan ng FPRDI, PENRO-Quezon, KASAMACA-MPC at DOST Regional Office No. IV ay pare-parehong nakakaintindihan at nagkakaisa na magkaroon ng katibayan ng kasunduan bilang panuntunan sa pagpapatupad ng proyektong nabanggit ayon sa hinihingi ng Artikulo III Section 3.03 (a) ng Project Agreement.

SECTION 1. PANGKALAHATANG RESPONSIBILIDAD

Ang FPRDI ay isang ahensya ng pamahalaan ng Pilipinas sa ilalim ng Department of Science and Technology (DOST), na inatasang manguna sa pagsasakatuparan ng nabanggit na proyekto. Ang proyekto ay may mga layuning makatulong sa mga napiling samahan na magkaroon ng pangmatagalang pangangalaga at sustento ng ani ng yamang gubat na magagamit para sa pangkabuhayan ng mga kasapi ng samahan. Ito ang mamamahala sa pagpapatupad ng mga gawaing may kaugnayan sa proyekto. Ito rin ang mag-uulat sa International Tropical Timber Organization (ITTO) ukol sa pagsasakatuparan ng mga gawain ayon sa pagkakasaad sa iminungkahing proyekto.

Ang PENRO, isang ahensya ng pamahalaan ng Pilipinas sa ilalim ng Department of Environment and Natural Resource (DENR) sa buong probinsya ng Quezon, ay nakakaalam ukol sa datos ng mga yamang-gubat maging ng mga samahan o organisasyong may kinalaman sa pangangalaga at paggamit ng yamang-gubat. Bilang tagapamahala sa pagpapalawig, tagapagpaganap, at tagapagpasunod ng mga batas ukol sa pangangalaga ng mga yamang-gubat, ito ay may tungkulin na makipag-ugnayan sa FPRDI. Ito rin ang nakakaalam kung aling mga lugar at samahan ang maaring makatulong na maisakatuparan ang proyekto.

Ang KASAMACA-MPC, isa sa napiling samahan, ay nagnanais na makisama at tutulong para maisakatuparan ang mga gawain sa proyektong nabanggit. Ang mga kasapi ay nagkakaisa sa layunin na pangalagaan ang yamang-gubat at makatulong upang magkaroon ng hanapbuhay parasa kanilang mga kasapi.

Homme lay

mee o 11 11. L.

Ang DOST ay isang ahensya ng pamahalaan na naatasang tumugon sa pangangailang pangkaunlaran nauukol sa syensiya at teknolohiya ng mga tagapagtangkilk sa rehiyon.

Ang mga nabanggit na ahensya ng pamahalaan ng Pilipinas at samahan ay nagkakaisa na magtutulungan sa pamamagitan ng pag-aatas ng mga tauhan na makapagbibigay ng pagpapayong *teknikal* upang maisakatuparan ang proyekto.

Ang mga nabanggit na ahensya ng pamahalaan ng Pilipinas at samahan ay nagkakaisa na magtutulungan sa pamamagitan ng pag-aatas ng mga tauhan na makapagbibigay ng pagpapayong teknikal upang maisakatuparan ang proyekto.

SECTION 2. MGA KAUKULANG AMBAG/TUNGKULIN NG BAWAT PARTIDO

Ang FPRDI ay may mga sumusunod na tungkulin:

- Magsagawa ng pag-aaral at maglaan ng pondong gagamitin para makilala, malaman and dami, tamang pag-ani at paggamit ng mga yamang-gubat na tinaguriang "Non-timber Forest Products" (NTFP) na mayroon sa mga napipiling lugar na isasagawa ang proyekto;
- Magsagawa ng pagsasanay upang maturuan ang mga kasapi ng samahan ng mga gawain ukol sa pagpaparami at paggamit ng mga NTFP;
- Magsagawa ng mga pagsasanay na naglalayong makapagbigay o mapaunlad ang karunungan at kaalaman ng mga kasapi sa paggawa ng mga produktong panghanapbuhay mula sa NTFP at maitaguyod ang kakayahan ng samahan sa larangan ng pagbibili at pagnenegosyo;
- d. Magsagawa ng proyekto na may layuning maparami ang mga mahahalagang NTFP na magagamit ng samahan sa paggawa ng kanilang mga produkto;
- e. Magsagawa ng mga pagsasanay ukol sa tamang pamamaraan ng pangungulekta ng NTFP nang sa gayon ay makaaasa ng pangmatagalang ani at sustento ng mga gagamiting materyales.
- f. Magsumite ng mga ulat ukol sa pagsasakatuparan at resulta ng proyekto sa ITTO.
- g. Sagutin ang mga pinansyal na pangangailangan ng kanilang mga tauhan (project staff) maging ng mga tauhan ng tutulong sa mga Gawain ukol sa *inventory* ng NTFP.

Ang Provincial Environment and Natural Resources Office (PENRO) ay may mga sumusunod na tungkulin:

Makipag-ugnayan sa tanggapan ng Community Environment and Natural Resources
Office (CENRO) ng lalawigan ng Quezon ukol sa nabanggit na proyekto uypang
magtalaga ng mga tauhang makakatulong sa pagbibigay ng pagpapayo kung alin o saang
lugar dapat isasagawa ang proyekto;

 Makibahagi sa proyekto sa pamamagitan ng pagsubaybay sa mga gawain ng mga tauhan ng FPRDI maging ng kaligtasan ng mga tauhang magsasagawa sa nasabing proyekto;

 Magbigay ng mga pagpapayo at alintutunin na inaakalang makabubuti sa tagumpay ng proyekto.

Ang Kapatirang Samahan ng mga Magsasaka ng Casispalan-MPC (KASAMACA-MPC) ay may mga sumusunod na tungkulin:

a. Pulungin ang kasapi ng samahan tungkol sa proyekto at pagpapatupad ng lahat ng gawain o aktibidad sa ilaim ng proyekto;

wow land

- b. Magtalaga o pumili ng mga kasapi o tauhan na tutulong sa mga tauhan ng FPRDI sa mga gawain ukol sa proyekto gaya ng mga sumusunod: inventory ng mga NTFP; pagpaparami ng mga napiling NTFP na makakatulong sa pinagkakabuhayan ng mga tao; at pagdalo o partisipasyon sa mga pagsasanay na isasakatuparan ng mga tauhan ng FPRDI;
- Maglaan o magtalaga ng lugar kung saan maaring ganapin ang mga pagsasanay;
- d. Mag-ambag ng kaalaman ukol sa pagpaparami at pangangalaga ng NTFP at pagbibili ng mga ito;
- e. Pagsusubaybay sa mga kasapi ng lalahok sa mga pagsasanay upang malaman ang ambag ng proyekto lalo't higit sa may kinalaman sa pagpapaunlad ng pagkakakitaan ng mga kasapi sa pamamagitan ng paggawa ng mga produktong yari sa NTFP at kabuhayan o kaya'y sa pagbibili ng mga ito.

Ang DOST ay may mga sumusunod na tungkulin:

- Makibahagi sa proyekto sa pamamagitan ng pagsubaybay sa mga gawain ng mga tauhan
- Magbigay ng mga pagpapayo at alintutunin na inaakalang makabubuti sa tagumpay ng proyekto.

Ang kasunduang ito ay magkakabisa mula 09 FEBRUARY 2010 hanggang matapos ang nasabing proyekto. Bilang tanda sa pagsang-ayon at pagpapatibay ng kasunduang ito, ang mga pangalan at lagda ng mga nauukol na partido ay makikita sa ilalim nitong kasulatan.

Director III

Forest Products Research and Development Institute

Petsa:

PONCIANO MENDO

Pangulo

Kapatirang Samahan ng mga Magsasaka ng Casispalan-MPC

Petsa:

RICH M. BORJA Provincial Environment & Natural Resources Officer

ALEXANDER R. MADRIGAL

Regional Director

DOST Regional Office No. IV

Petsa:

MGA SAKSI:

REPUBLIC OF THE PHILIPPINES Los Baños, Laguna

REPUBLIC OF THE PHILIPPINES)		
Province of CALAMBA CITY		
Municipality of LAGUNA	*	
	CALAMBA CITY	
BEFORE ME, a NOTARY PUBLIC for and	in LAGUNA	
Philippines, this day of PR 0 5 2010 20	111	
Timippines, tins day of	oro, personary appeared	
1. FELIX B. TAMOLANG	Community Tax Cert. No. 26697087	
	Issued at Los Baños, Laguna	
	on January 12, 2010	
2. EMRICH M. BORJA	Community Tax Cert. No. 18886987	
2. EMRICH M. BORJA	Issued at JANVARY 9, 2010	
	on JANUARY 9, 2010	
	on grading	
3. PONCIANO MENDOZA	Community Tax Cert. No. 1123 481	
	Issued at CASISPALAN, TACKAWAYAN	
	on JANUARY 7, 2018	
4. ALEXANDER R. MADRIGAL	Community Tax Cert. No. 267 03/28	
	Issued at 16 SANC, LAGUNA on JAN, 29, 2010	
	on 444, 2010	
All made known to me and known to be the	same persons who executed the foregoing	
MOA consisting of 4 page including this page		
is their true and voluntary act and deed.		
WITNESSETH MY HAND AND SEAL on	the date and at the place first above written	
DOC. No. 324		
Page No. 66		
Book No. XXXVIII		
Series of 2010		
	ATTY. CIRILO B. BAYONETA, JR.	
P .	NOTARY PUBLIC LO	
Poraso sh we toge Namue lang	COMMISSION VALID UNTIL: 12-31-10 P.T.R. No. 202485 Yr. 2010	
Me togge of dame lay	P.T.R. No. DO248C4 Yr. 2010	
	1.B.P. No	
My XON	Notary Public	
	2 man	

KATIBAYAN NG KASUNDUAN

SA PAGITAN NG

FOREST PRODUCTS RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE (FPRDI), College, Laguna, na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si FELIX B. TAMOLANG

PROVINCIAL ENVIRONMENT AND NATURAL RESOURCES OFFICE (PENRO)
QUEZON, Iyam, Lucena City, Quezon Province na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si
EMRICH M. BORJA

KAPIT- BISIG FARMERS ASSOCIATION, INC. (KBFAI)

Atimonan, Quezon Province, na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si NELY ALZULA

at ng

DEPARTMENT OF SCIENCE AND TECHNOLOGY
REGIONAL OFFICE NO. IV na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si
ALEXANDER R. MADRIGAL

UPANG ISAKATUPARAN ANG PROYEKTONG ITTO PD 448/07 Rev. 2(1) NA PINAMAGATANG,

"Sustainable Utilization and Marketing of Selected Non-timber Forest Products to Support Handicraft Industry and the Development of Rural Communities"

Kami, bilang kinatawan ng FPRDI, PENRO-Quezon, **KBFAI** at ang DOST Regionnal Office No. IV ay pare-parehong nakakaintindihan at nagkakaisa na magkaroon ng katibayan ng kasunduan bilang panuntunan sa pagpapatupad ng proyektong nabanggit ayon sa hinihingi ng Artikulo III Section 3.03 (a) ng Project Agreement.

SECTION 1. PANGKALAHATANG RESPONSIBILIDAD

Ang FPRDI ay isang ahensya ng pamahalaan ng Pilipinas sa ilalim ng Department of Science and Technology (DOST), na inatasang manguna sa pagsasakatuparan ng nabanggit na proyekto. Ang proyekto ay may mga layuning makatulong sa mga napiling samahan na magkaroon ng pangmatagalang pangangalaga at sustento ng ani ng yamang gubat na magagamit para sa pangkabuhayan ng mga kasapi ng samahan. Ito ang mamamahala sa pagpapatupad ng mga gawaing may kaugnayan sa proyekto. Ito rin ang mag-uulat sa International Tropical Timber Organization (ITTO) ukol sa pagsasakatuparan ng mga gawain ayon sa pagkakasaad sa iminungkahing proyekto.

Ang PENRO, isang ahensya ng pamahalaan ng Pilipinas sa ilalim ng Department of Environment and Natural Resource (DENR) sa buong probinsya ng Quezon, ay nakakaalam ukol sa datos ng mga yamang-gubat maging ng mga samahan o organisasyong may kinalaman sa pangangalaga at paggamit ng yamang-gubat. Bilang tagapamahala sa pagpapalawig, tagapagpaganap, at tagapagpagsunod ng mga batas ukol sa pangangalaga ng mga yamang-gubat, ito ay may tungkulin na makipag-ugnayan sa FPRDI. Ito rin ang nakakaalam kung aling mga lugar at samahan ang maaring makatulong na maisakatuparan ang proyekto.

Hamme bary

V

Symmen .

make

yalma

Ang KBFAI., isa sa napiling samahan, ay nagnanais na makisama at tutulong para maisakatuparan ang mga gawain sa proyektong nabanggit. Ang mga kasapi ay nagkakaisa sa layunin na pangalagaan ang yamang-gubat at makatulong upang magkaroon ng hanapbuhay para sa kanilang mga kasapi.

Ang DOST ay isang ahensya ng pamahalaan na naatasang tumugon sa pangangailang pangkaunlaran nauukol sa syensiya at teknolohiya ng mga tagapagtangkilk sa rehiyon.

Ang mga nabanggit na ahensya ng pamahalaan ng Pilipinas at samahan ay nagkakaisa na magtutulungan sa pamamagitan ng pag-aatas ng mga tauhan na makapagbibigay ng pagpapayong teknikal upang maisakatuparan ang proyekto.

SECTION 2. MGA KAUKULANG AMBAG/TUNGKULIN NG BAWAT PARTIDO

Ang FPRDI ay may mga sumusunod na tungkulin:

- a. Magsagawa ng pag-aaral at maglaan ng pondong gagamitin para makilala, malaman and dami, tamang pag-ani at paggamit ng mga yamang-gubat na tinaguriang "Non-timber Forest Products" (NTFP) na mayroon sa mga napipiling lugar na isasagawa ang proyekto;
- b. Magsagawa ng pagsasanay upang maturuan ang mga kasapi ng samahan ng mga gawain ukol sa pagpaparami at paggamit ng mga NTFP;
- c. Magsagawa ng mga pagsasanay na naglalayong makapagbigay o mapaunlad ang karunungan at kaalaman ng mga kasapi sa paggawa ng mga produktong panghanapbuhay mula sa NTFP at maitaguyod ang kakayahan ng samahan sa larangan ng pagbibili at pagnenegosyo;
- d. Magsagawa ng proyekto na may layuning maparami ang mga mahahalagang NTFP na magagamit ng samahan sa paggawa ng kanilang mga produkto;
- e. Magsagawa ng mga pagsasanay ukol sa tamang pamamaraan ng pangungulekta ng NTFP nang sa gayon ay makaaasa ng pangmatagalang ani at sustento ng mga gagamiting matervales.
- Magsumite ng mga ulat ukol sa pagsasakatuparan at resulta ng proyekto sa ITTO.
- Sagutin ang mga pinansyal na pangangailangan ng kanilang mga tauhan (project staff) maging ng mga tauhan ng tutulong sa mga Gawain ukol sa inventory ng NTFP.

Ang Provincial Environment and Natural Resources Office (PENRO) ay may mga sumusunod na tungkulin:

a. Makipag-ugnayan sa tanggapan ng Community Environment and Natural Resources Office (CENRO) ng lalawigan ng Quezon ukol sa nabanggit na proyekto upang magtalaga ng mga tauhang makakatulong sa pagbibigay ng pagpapayo kung alin o saang lugar dapat isasagawa ang proyekto;

Makibahagi sa proyekto sa pamamagitan ng pagsubaybay sa mga gawain ng mga tauhan ng FPRDI maging ng kaligtasan ng mga tauhang magsasagawa sa nasabing proyekto;

Magbigay ng mga pagpapayo at alintutunin na inaakalang makabubuti sa tagumpay ng proyekto.

Thams lang

Ang Kapit Bisig Farmers Association, Inc. (KBFAI) ay may mga sumusunod na tungkulin:

- a. Pulungin ang kasapi ng samahan tungkol sa proyekto at pagpapatupad ng lahat ng gawain o aktibidad sa ilaim ng proyekto;
- b. Magtalaga o pumili ng mga kasapi o tauhan na tutulong sa mga tauhan ng FPRDI sa mga gawain ukol sa proyekto gaya ng mga sumusunod: *inventory* ng mga NTFP; pagpaparami ng mga napiling NTFP na makakatulong sa pinagkakabuhayan ng mga tao; at pagdalo o partisipasyon sa mga pagsasanay na isasakatuparan ng mga tauhan ng FPRDI;
- c. Maglaan o magtalaga ng lugar kung saan maaring ganapin ang mga pagsasanay;
- d. Mag-ambag ng kaalaman ukol sa pagpaparami at pangangalaga ng NTFP at pagbibili ng mga ito;
- e. Pagsusubaybay sa mga kasapi ng lalahok sa mga pagsasanay upang malaman ang ambag ng proyekto lalo't higit sa may kinalaman sa pagpapaunlad ng pagkakakitaan ng mga kasapi sa pamamagitan ng paggawa ng mga produktong yari sa NTFP at kabuhayan o kaya'y sa pagbibili ng mga ito.

Ang DOST ay may mga sumusunod na tungkulin:

- Makibahagi sa proyekto sa pamamagitan ng pagsubaybay sa mga gawain ng mga tauhan ng FPRDI.
- b. Magbigay ng mga pagpapayo at alintutunin na inaakalang makabubuti sa tagumpay ng proyekto.

Ang kasunduang ito ay magkakabisa mula <u>09</u> FEBRUARY 2010 hanggang matapos ang nasabing proyekto. Bilang tanda sa pagsang-ayon at pagpapatibay ng kasunduang ito, ang mga pangalan at lagda ng mga nauukol na partido ay makikita sa ilalim nitong kasulatan.

'Ydamu lang FELIX B. TAMOLANG

Director III

Forest Products Research and Development

Institute

Provincial Environment & Natural Resources

Provincial Environment & Natural Resources

Office-Quezon

NELY ALZULA

Pangulo

Kapit-Bising Farmers Association, Inc.

ALEXANDER R. MADRIGAL

Regional Director

DOST Regional Office No. IV

MGA SAKSI:

REPUBLIC OF THE PHILIPPINES Los Baños, Laguna

	REPUBLIC OF THE PHILIPPINES) Province ofCALAMBA CITY Municipality ofLAGUNA)	
		CALAMBA CITY
	BEFORE ME, a NOTARY PUBLIC for and	
	Philippines, this day ofAPR 0.5 min 2	
	Timppines, and day of At N U J Full. 2	oro, personally appeared
	1. FELIX B. TAMOLANG	Community Tax Cert. No. 26697087
		Issued at Los Baños, Laguna on January 12, 2010
		on January 12, 2010
N	2. EMRICH M. BORJA	Community Tax Cert. No. 18886987 Issued at SAN PABLO CIM
h.		on JANVARY 9, 2016
6.		01 3770010
	3. NELY ALZULA	Community Tax Cert. No. 07986426
V ,		Issued at ATI MONAN, QUETON
,		on FEBRUARY 1, 2010
<	4. ALEXANDER R. MADRIGAL	Community Tax Cert. No
λ	All made known to me and known to be the MOA consisting of page including this page is their true and voluntary act and deed.	
30	WITNESSETH MY HAND AND SEAL O	on the date and at the place first above written
Hamme lang	WIII DODDIII WII IM II D DDAD	and the date that it the place mist do to with the
ž	DOC. No. 325	
7	Page No. 66	
90	Book No. XXXVIII	ATTY. CIRILO B. BAYONETA, JR
	Series of 2010	NOTARY PUBLIC LO
2		P.T.R. No. USSO Lifetime
el mi		Notary Public

28

KATIBAYAN NG KASUNDUAN

SA PAGITAN NG

FOREST PRODUCTS RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE (FPRDI),

College, Laguna, na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si **FELIX B. TAMOLANG**.

PROVINCIAL ENVIRONMENT AND NATURAL RESOURCES OFFICE (PENRO)

CAMARINES NORTE, Daet, Camarines Norte Province na ang kinatawan sa kasunduang ito

ay si

ELPIDIO Z. ORATA

CAAYUNAN BANTAY KALIKASAN, INC.

Basud, Camarines Norte Province, na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si
JERRY MARISCOTES

at ng

DEPARTMENT OF SCIENCE AND TECHNOLOGY REGIONAL OFFICE NO. V

Regional Center Site, Rawis, Legaspi City na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si **TOMAS B. BRIÑAS**

UPANG ISAKATUPARAN ANG PROYEKTONG ITTO PD 448/07 Rev. 2(1)

NA PINAMAGATANG,

"Sustainable Utilization and Marketing of Selected Non-timber Forest Products to Support Handicraft Industry and the Development of Rural Communities"

Kami, bilang kinatawan ng FPRDI, PENRO-Camarines Norte, Caayunan Bantay Kalikasan, Inc. at ng Department of Science and Technology Region IV ay pare-parehong nakakaintindihan at nagkakaisa na magkaroon ng katibayan ng kasunduan bilang panuntunan sa pagpapatupad ng proyektong nabanggit ayon sa hinihingi ng Artikulo III Section 3.03 (a) ng Project Agreement.

SECTION 1. PANGKALAHATANG RESPONSIBILIDAD

Ang FPRDI ay isang ahensya ng pamahalaan ng Pilipinas sa ilalim ng Department of Science and Technology (DOST), na inatasang manguna sa pagsasakatuparan ng nabanggit na proyekto. Ang proyekto ay may mga layuning makatulong sa mga napiling samahan na magkaroon ng pangmatagalang pangangalaga at sustento ng ani ng yamang gubat na magagamit para sa pangkabuhayan ng mga kasapi ng samahan. Ito ang mamamahala sa pagpapatupad ng mga gawaing may kaugnayan sa proyekto. Ito rin ang mag-uulat sa International Tropical Timber Organization (ITTO) ukol sa pagsasakatuparan ng mga gawain ayon sa pagkakasaad sa iminungkahing proyekto.

29

Ang PENRO, isang ahensya ng pamahalaan ng Pilipinas sa ilalim ng Department of Environment and Natural Resource (DENR) sa buong probinsya ng Quezon, ay nakakaalam ukol sa datos ng mga yamang-gubat maging ng mga samahan o organisasyong may kinalaman sa pangangalaga at paggamit ng yamang-gubat. Bilang tagapamahala sa pagpapalawig, tagapagpaganap, at tagapagpasunod ng mga batas ukol sa pangangalaga ng mga yamang-gubat, ito ay may tungkulin na makipag-ugnayan sa FPRDI. Ito rin ang nakakaalam kung aling mga lugar at samahan ang maaring makatulong na maisakatuparan ang proyekto.

Ang Caayunan Bantay Kalikasan, Inc., isa sa napiling samahan, ay nagnanais na makisama at tutulong para maisakatuparan ang mga gawain sa proyektong nabanggit. Ang mga kasapi ay nagkakaisa sa layunin na pangalagaan ang yamang-gubat at makatulong upang magkaroon ng hanapbuhay para sa kanilang mga kasapi.

Ang DOST ay isang ahensya ng pamahalaan na naatasang tumugon sa pangangailang pangkaunlaran nauukol sa syensiya at teknolohiya ng mga tagapagtangkilk sa rehiyon.

Ang mga nabanggit na ahensya ng pamahalaan ng Pilipinas at samahan ay nagkakaisa na magtutulungan sa pamamagitan ng pag-aatas ng mga tauhan na makapagbibigay ng pagpapayong *teknikal* upang maisakatuparan ang proyekto.

SECTION 2. MGA KAUKULANG AMBAG/TUNGKULIN NG BAWAT PARTIDO

Ang FPRDI ay may mga sumusunod na tungkulin:

- Magsagawa ng pag-aaral at maglaan ng pondong gagamitin para makilala, malaman and dami, tamang pag-ani at paggamit ng mga yamang-gubat na tinaguriang "Non-timber Forest Products" (NTFP) na mayroon sa mga napipiling lugar na isasagawa ang proyekto;
- Magsagawa ng pagsasanay upang maturuan ang mga kasapi ng samahan ng mga gawain ukol sa pagpaparami at paggamit ng mga NTFP;
- c. Magsagawa ng mga pagsasanay na naglalayong makapagbigay o mapaunlad ang karunungan at kaalaman ng mga kasapi sa paggawa ng mga produktong panghanapbuhay mula sa NTFP at maitaguyod ang kakayahan ng samahan sa larangan ng pagbibili at pagnenegosyo;
- d. Magsagawa ng proyekto na may layuning maparami ang mga mahahalagang NTFP na magagamit ng samahan sa paggawa ng kanilang mga produkto;
- e. Magsagawa ng mga pagsasanay ukol sa tamang pamamaraan ng pangungulekta ng NTFP nang sa gayon ay makaaasa ng pangmatagalang ani at sustento ng mga gagamiting materyales.
- Magsumite ng mga ulat ukol sa pagsasakatuparan at resulta ng proyekto sa ITTO.
- g. Sagutin ang mga pinansyal na pangangailangan ng kanilang mga tauhan (project staff) maging ng mga tauhan ng tutulong sa mga Gawain ukol sa *inventory* ng NTFP.

Ang Provincial Environment and Natural Resources Office (PENRO) ay may mga sumusunod na tungkulin:

- Makipag-ugnayan sa tanggapan ng Community Environment and Natural Resources
 Office (CENRO) ng lalawigan ng Camarines Norte ukol sa nabanggit na proyekto upang
 magtalaga ng mga tauhang makakatulong sa pagbibigay ng pagpapayo kung alin o saang
 lugar dapat isasagawa ang proyekto;
- b. Makibahagi sa proyekto sa pamamagitan ng pagsubaybay sa mga gawain ng mga tauhan ng FPRDI maging ng kaligtasan ng mga tauhang magsasagawa sa nasabing proyekto;
- Magbigay ng mga pagpapayo at alintutunin na inaakalang makabubuti sa tagumpay ng proyekto.

Ang Caayunan Bantay Kalikasan, Inc. ay may mga sumusunod na tungkulin:

- a. Pulungin ang kasapi ng samahan tungkol sa proyekto at pagpapatupad ng lahat ng gawain o aktibidad sa ilaim ng proyekto;
- b. Magtalaga o pumili ng mga kasapi o tauhan na tutulong sa mga tauhan ng FPRDI sa mga gawain ukol sa proyekto gaya ng mga sumusunod: *inventory* ng mga NTFP; pagpaparami ng mga napiling NTFP na makakatulong sa pinagkakabuhayan ng mga tao; at pagdalo o partisipasyon sa mga pagsasanay na isasakatuparan ng mga tauhan ng FPRDI;
- c. Maglaan o magtalaga ng lugar kung saan maaring ganapin ang mga pagsasanay;
- d. Mag-ambag ng kaalaman ukol sa pagpaparami at pangangalaga ng NTFP at pagbibili ng mga ito;
- e. Pagsusubaybay sa mga kasapi ng lalahok sa mga pagsasanay upang malaman ang ambag ng proyekto lalo't higit sa may kinalaman sa pagpapaunlad ng pagkakakitaan ng mga kasapi sa pamamagitan ng paggawa ng mga produktong yari sa NTFP at kabuhayan o kaya'y sa pagbibili ng mga ito.

Ang DOST ay may mga sumusunod na tungkulin:

- Makibahagi sa proyekto sa pamamagitan ng pagsubaybay sa mga gawain ng mga tauhan ng FPRDI.
- Magbigay ng mga pagpapayo at alintutunin na inaakalang makabubuti sa tagumpay ng proyekto.

(Find the second secon

Ang kasunduang ito ay magkakabisa mula <u>10 FEBRUARY 2010</u> hanggang matapos ang nasabing proyekto. Bilang tanda sa pagsang-ayon at pagpapatibay ng kasunduang ito, ang mga pangalan at lagda ng mga nauukol na partido ay makikita sa ilalim nitong kasulatan.

FELIX B. TAMOLANG

Director III

Forest Products Research and Development Institute ELPIDIO Z. ORATA

Provincial Environment & Natural Resources

Officer

Provincial Environment & Natural Resources

Office - Camarines Norte

Petsa:

Petsa: Lugar: Petsa: Lugar:

Lugar:

JERRY

Pargulo Caaryunan Bantay Kalikasan, Inc 1...

Regional Director DOST Regional Office No. V

MGA SAKSI:

REPUBLIC OF THE PHILIPPINES Los Baños, Laguna

REPUBLIC OF THE PHILIPPINES) Province of CALAMBA CITY	
Municipality of LAGUNA	
Trainerparity of	CALAMBA CITY
DEFORE ME NOTARY BURLING	LACIINA
BEFORE ME, a NOTARY PUBLIC for and Philippines, this day of APR \$ 5 2010 2	1 ln
day of APR 3 7010 2	2010, personally appeared
	06607007
1. FELIX B. TAMOLANG	Community Tax Cert. No. 26697087 Issued at Los Baños, Laguna
	on January 12, 2010
2. ELPIDIO Z. ORATA	Community Tax Cert. No. 02977444
	Issued at DAET, CAM NOPTE on PERMANY 8, 2010
	on repleating of pole
3. JERRY MARISCOTES	Community Tax Cert. No. 14627091
	Issued at CARYUNAN, PASUD on MANUAL 24, 2010
	on MARCH 24, 2010
4. TOMAS B. BRIÑAS	Community Tax Cert. No1988 1975
	Issued at RAWIS, LEGASPY CITY
	on JANUARY 8, 2010
All made known to me and known to be the MOA consisting of page including this page is their true and voluntary act and deed.	
WITNESSETH MY HAND AND SEAL of	on the date and at the place first above written
DOC. No. 326	
Page No. 67	
Book No. XXXVIII	
Series of 2010	ATTY, CIRLO B. BAYONETA, JR.
	NOTARY PUBLIC
	P.T.R. No. P. L. Yr. 2010
	No. 02900 Lifetime
	Notary Public
()	
Many Kun	
Idami y	
(the	1000

SA PAGITAN NG

FOREST PRODUCTS RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE (FPRDI), College, Laguna, na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si FELIX B. TAMOLANG

PROVINCIAL ENVIRONMENT AND NATURAL RESOURCES OFFICE (PENRO) QUEZON, Iyam, Lucena City, Quezon Province na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si EMRICH M. BORJA

LUNTIANG MAGSASAKA NG CASISPALAN, INC (LUMACA) Tagkawayan,, Quezon Province, na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si STELLA CASTRONUEVO

at ng

DOST REGIONAL OFFICE NO. IV, Los Baños, Laguna na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si ALEXANDER R. MADRIGAL

UPANG ISAKATUPARAN ANG PROYEKTONG ITTO PD 448/07 Rev. 2(1)

NA PINAMAGATANG,

"Sustainable Utilization and Marketing of Selected Non-timber Forest Products to Support Handicraft Industry and the Development of Rural Communities"

Kami, bilang kinatawan ng FPRDI, PENRO-Quezon, LUMACA at ng DOST Regional Office No. IV ay pare-parehong nakakaintindihan at nagkakaisa na magkaroon ng katibayan ng kasunduan bilang panuntunan sa pagpapatupad ng proyektong nabanggit ayon sa hinihingi ng Artikulo III Section 3.03 (a) ng Project Agreement.

SECTION 1. PANGKALAHATANG RESPONSIBILIDAD

Ang FPRDI ay isang ahensya ng pamahalaan ng Pilipinas sa ilalim ng Department of Science and Technology (DOST), na inatasang manguna sa pagsasakatuparan ng nabanggit na proyekto. Ang proyekto ay may mga layuning makatulong sa mga napiling samahan na magkaroon ng pangmatagalang pangangalaga at sustento ng ani ng yamang gubat na magagamit para sa pangkabuhayan ng mga kasapi ng samahan. Ito ang mamamahala sa pagpapatupad ng mga gawaing may kaugnayan sa proyekto. Ito rin ang mag-uulat sa International Tropical Timber Organization (ITTO) ukol sa pagsasakatuparan ng mga gawain ayon sa pagkakasaad sa iminungkahing proyekto.

Ang PENRO, isang ahensya ng pamahalaan ng Pilipinas sa ilalim ng Department of Environment and Natural Resource (DENR) sa buong probinsya ng Quezon, ay nakakaalam ukol sa datos ng mga yamang-gubat maging ng mga samahan o organisasyong may kinalaman sa pangangalaga at paggamit ng yamang-gubat. Bilang tagapamahala sa pagpapalawig, tagapagpaganap, at tagapagpasunod ng mga batas ukol sa pangangalaga ng mga yamang-gubat, ito ay may tungkulin na makipag-ugnayan sa FPRDI. Ito rin ang nakakaalam kung aling mga lugar at samahan ang maaring makatulong na maisakatuparan ang proyekto.

Atela V. G. Shorwo Danmolog

34

Ang LUMACA, isa sa napiling samahan, ay nagnanais na makisama at tutulong para maisakatuparan ang mga gawain sa proyektong nabanggit. Ang mga kasapi ay nagkakaisa sa layunin na pangalagaan ang yamang-gubat at makatulong upang magkaroon ng hanapbuhay para sa kanilang mga kasapi.

Ang DOST ay isang ahensya ng pamahalaan na naatasang tumugon sa pangangailang pangkaunlaran nauukol sa syensiya at teknolohiya ng mga tagapagtangkilk sa rehiyon.

Ang mga nabanggit na ahensya ng pamahalaan ng Pilipinas at samahan ay nagkakaisa na magtutulungan sa pamamagitan ng pag-aatas ng mga tauhan na makapagbibigay ng pagpapayong teknikal upang maisakatuparan ang proyekto.

SECTION 2. MGA KAUKULANG AMBAG/TUNGKULIN NG BAWAT PARTIDO

Ang FPRDI ay may mga sumusunod na tungkulin:

- a. Magsagawa ng pag-aaral at maglaan ng pondong gagamitin para makilala, malaman and dami, tamang pag-ani at paggamit ng mga yamang-gubat na tinaguriang "Non-timber Forest Products" (NTFP) na mayroon sa mga napipiling lugar na isasagawa ang proyekto;
- b. Magsagawa ng pagsasanay upang maturuan ang mga kasapi ng samahan ng mga gawain ukol sa pagpaparami at paggamit ng mga NTFP;
- c. Magsagawa ng mga pagsasanay na naglalayong makapagbigay o mapaunlad ang karunungan at kaalaman ng mga kasapi sa paggawa ng mga produktong panghanapbuhay mula sa NTFP at maitaguyod ang kakayahan ng samahan sa larangan ng pagbibili at pagnenegosyo;
- d. Magsagawa ng proyekto na may layuning maparami ang mga mahahalagang NTFP na magagamit ng samahan sa paggawa ng kanilang mga produkto;
- Magsagawa ng mga pagsasanay ukol sa tamang pamamaraan ng pangungulekta ng NTFP nang sa gayon ay makaaasa ng pangmatagalang ani at sustento ng mga gagamiting materyales.
- Magsumite ng mga ulat ukol sa pagsasakatuparan at resulta ng proyekto sa ITTO.
- Sagutin ang mga pinansyal na pangangailangan ng kanilang mga tauhan (project staff) maging ng mga tauhan ng tutulong sa mga Gawain ukol sa inventory ng NTFP.

Ang Provincial Environment and Natural Resources Office (PENRO) ay may mga sumusunod na tungkulin:

- a. Makipag-ugnayan sa tanggapan ng Community Environment and Natural Resources Office (CENRO) ng lalawigan ng Quezon ukol sa nabanggit na pryoketo upang magtalaga ng mga tauhang makakatulong sa pagbibigay ng pagpapayo kung alin o saang lugar dapat isasagawa ang proyekto;
- b. Makibahagi sa proyekto sa pamamagitan ng pagsubaybay sa mga gawain ng mga tauhan ng FPRDI maging ng kaligtasan ng mga tauhang magsasagawa sa nasabing proyekto;

Magbigay ng mga pagpapayo at alintutunin na inaakalang makabubuti sa tagumpay ng

proyekto.

Mamely goods

Ang Kapatirang Samahan ng mga Magsasaka ng Casispalan-MPC (LUMACA) ay may mga sumusunod na tungkulin:

- a. Pulungin ang kasapi ng samahan tungkol sa proyekto at pagpapatupad ng lahat ng gawain o aktibidad sa ilaim ng proyekto;
- b. Magtalaga o pumili ng mga kasapi o tauhan na tutulong sa mga tauhan ng FPRDI sa mga gawain ukol sa proyekto gaya ng mga sumusunod: *inventory* ng mga NTFP; pagpaparami ng mga napiling NTFP na makakatulong sa pinagkakabuhayan ng mga tao; at pagdalo o partisipasyon sa mga pagsasanay na isasakatuparan ng mga tauhan ng FPRDI;
- c. Maglaan o magtalaga ng lugar kung saan maaring ganapin ang mga pagsasanay;
- d. Mag-ambag ng kaalaman ukol sa pagpaparami at pangangalaga ng NTFP at pagbibili ng mga ito;
- e. Pagsusubaybay sa mga kasapi ng lalahok sa mga pagsasanay upang malaman ang ambag ng proyekto lalo't higit sa may kinalaman sa pagpapaunlad ng pagkakakitaan ng mga kasapi sa pamamagitan ng paggawa ng mga produktong yari sa NTFP at kabuhayan o kaya'y sa pagbibili ng mga ito.

Ang DOST ay may mga sumusunod na tungkulin:

- a. Makibahagi sa proyekto sa pamamagitan ng pagsubaybay sa mga gawain ng mga tauhan ng FPRDI.
- b. Magbigay ng mga pagpapayo at alintutunin na inaakalang makabubuti sa tagumpay ng proyekto

Ang kasunduang ito ay magkakabisa mula 09 FEBRUARY LDIO hanggang matapos ang nasabing proyekto. Bilang tanda sa pagsang-ayon at pagpapatibay ng kasunduang ito, ang mga pangalan at lagda ng mga nauukol na partido ay makikita sa ilalim nitong kasulatan.

FELIX B. TAMOLANG

Director III

Forest Products Research and Development Institute

STELLA CASTRONUEVO

Pangulo Luntiang Magsasaka ng Casispalan, Inc. ALEXANDER R. MADRIGAL
Regional Director
DOST Regional Office No. IV

RICH M. BORJA

Provincial Environment & Natura

Resources Officer

MGA SAKSI:

REPUBLIC OF THE PHILIPPINES Los Baños, Laguna

CALAMBA CITY ad inLAGUNA 2010, personally appeared Community Tax Cert. No26697087
d in LAGUNA 2010, personally appeared Community Tax Cert. No. 26697087
d in LAGUNA 2010, personally appeared Community Tax Cert. No. 26697087
2010, personally appeared Community Tax Cert. No. 26697087
Community Tax Cert. No. 26697087
Issued at Los Baños, Laguna
on January 12, 2010
Community Tax Cert. No. 18886987 Issued at SAN PABLO CITY on JANUARY 9, 2016
Community Tax Cert. No. 22026062 Issued at CASISPALAN TACKAWAYAN on MARCH 27, 2010
Community Tax Cert. No. 26703/28
Issued at LOS BANOS, LAGUNA
on JAN. 29, 2010
ne same persons who executed the foregoing ge and they acknowledged to me that the same on the date and at the place first above written
ATTY. CIRILO B. BAYONETA, JR NOTARY PUBLIC COMMISSION VALID UNTIL: 12-31-10 P.T.R. No. 0024852 Yr. 2010

aprile V. Carronius Damely

SA PAGITAN NG

FOREST PRODUCTS RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE (FPRDI),
College, Laguna, na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si
FELIX B. TAMOLANG.

PROVINCIAL ENVIRONMENT AND NATURAL RESOURCES OFFICE (PENRO)
CAMARINES NORTE, Daet, Camarines Norte Province na ang kinatawan sa kasunduang ito
ay si

ELPIDIO Z. ORATA

SAN PASCUAL COMMUNITY BASED RESOURCE MANAGEMENT, INC Basud, Camarines Norte Province, na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si ZALDY BALICTAR

at ng

DEPARTMENT OF SCIENCE AND TECHNOLOGY REGIONAL OFFICE NO. V, Regional Center Site, Rawis, legaspi City na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si TOMAS B. BRIÑAS

UPANG ISAKATUPARAN ANG PROYEKTONG ITTO PD 448/07 Rev. 2(1)

NA PINAMAGATANG,

"Sustainable Utilization and Marketing of Selected Non-timber Forest Products to Support Handicraft Industry and the Development of Rural Communities"

Kami, bilang kinatawan ng FPRDI, PENRO-Camarines Norte, San Pascual Community Based Resource Management, Inc. at ng DOST Regional Office No. V ay pare-parehong nakakaintindihan at nagkakaisa na magkaroon ng katibayan ng kasunduan bilang panuntunan sa pagpapatupad ng proyektong nabanggit ayon sa hinihingi ng Artikulo III Section 3.03 (a) ng Project Agreement.

SECTION 1. PANGKALAHATANG RESPONSIBILIDAD

Ang FPRDI ay isang ahensya ng pamahalaan ng Pilipinas sa ilalim ng Department of Science and Technology (DOST), na inatasang manguna sa pagsasakatuparan ng nabanggit na proyekto. Ang proyekto ay may mga layuning makatulong sa mga napiling samahan na magkaroon ng pangmatagalang pangangalaga at sustento ng ani ng yamang gubat na magagamit para sa pangkabuhayan ng mga kasapi ng samahan. Ito ang mamamahala sa pagpapatupad ng mga gawaing may kaugnayan sa proyekto. Ito rin ang mag-uulat sa International Tropical Timber Organization ukol sa pagsasakatuparan ng mga gawain ayon sa pagkakasaad sa iminungkahing proyekto.

Ang PENRO, isang ahensya ng pamahalaan ng Pilipinas sa ilalim ng Department of Environment and Natural Resource (DENR) sa buong probinsya ng Quezon, ay nakakaalam ukol sa datos ng mga yamang-gubat maging ng mga samahan o organisasyong may kinalaman sa pangangalaga at paggamit ng yamang-gubat. Bilang tagapamahala sa pagpapalawig, tagapagpaganap, at tagapagpasunod ng mga batas ukol sa pangangalaga ng mga yamang-gubat, ito ay may tungkulin na makipag-ugnayan sa FPRDI. Ito rin ang nakakaalam kung aling mga lugar at samahan ang maaring makatulong na maisakatuparan ang proyekto.

Water

Ang San Pascual Community Based Resource Management, Inc., isa sa napiling samahan, ay nagnanais na makisama at tutulong para maisakatuparan ang mga gawain sa proyektong nabanggit. Ang mga kasapi ay nagkakaisa sa layunin na pangalagaan ang yamang-gubat at makatulong upang magkaroon ng hanapbuhay para sa kanilang mga kasapi.

Ang DOST ay isang ahensya ng pamahalaan na naatasang tumugon sa pangangailang pangkaunlaran nauukol sa syensiya at teknolohiya ng mga tagapagtangkilk sa rehiyon.

Ang mga nabanggit na ahensya ng pamahalaan ng Pilipinas at samahan ay nagkakaisa na magtutulungan sa pamamagitan ng pag-aatas ng mga tauhan na makapagbibigay ng pagpapayong teknikal upang maisakatuparan ang proyekto.

SECTION 2. MGA KAUKULANG AMBAG/TUNGKULIN NG BAWAT PARTIDO

Ang FPRDI ay may mga sumusunod na tungkulin:

- Magsagawa ng pag-aaral at maglaan ng pondong gagamitin para makilala, malaman and dami, tamang pag-ani at paggamit ng mga yamang-gubat na tinaguriang "Non-timber Forest Products" (NTFP) na mayroon sa mga napipiling lugar na isasagawa ang proyekto;
- Magsagawa ng pagsasanay upang maturuan ang mga kasapi ng samahan ng mga gawain ukol sa pagpaparami at paggamit ng mga NTFP;
- c. Magsagawa ng mga pagsasanay na naglalayong makapagbigay o mapaunlad ang karunungan at kaalaman ng mga kasapi sa paggawa ng mga produktong panghanapbuhay mula sa NTFP at maitaguyod ang kakayahan ng samahan sa larangan ng pagbibili at pagnenegosyo;
- d. Magsagawa ng proyekto na may layuning maparami ang mga mahahalagang NTFP na magagamit ng samahan sa paggawa ng kanilang mga produkto;
- e. Magsagawa ng mga pagsasanay ukol sa tamang pamamaraan ng pangungulekta ng NTFP nang sa gayon ay makaaasa ng pangmatagalang ani at sustento ng mga gagamiting materyales.
- f. Magsumite ng mga ulat ukol sa pagsasakatuparan at resulta ng proyekto sa ITTO.
- g. Sagutin ang mga pinansyal na pangangailangan ng kanilang mga tauhan (project staff) maging ng mga tauhan ng tutulong sa mga Gawain ukol sa inventory ng NTFP.

Ang Provincial Environment and Natural Resources Office (PENRO) ay may mga sumusunod na tungkulin:

- Makipag-ugnayan sa tanggapan ng Community Environment and Natural Resources
 Office (CENRO) ng lalawigan ng Camarines Norte ukol sa nabanggit na proyekto upang
 magtalaga ng mga tauhang makakatulong sa pagbibigay ng pagpapayo kung alin o saang
 lugar dapat isasagawa ang proyekto;
- Makibahagi sa proyekto sa pamamagitan ng pagsubaybay sa mga gawain ng mga tauhan ng FPRDI maging ng kaligtasan ng mga tauhang magsasagawa sa nasabing proyekto;
- Magbigay ng mga pagpapayo at alintutunin na inaakalang makabubuti sa tagumpay ng proyekto.

Minnes

1

Ang San Pascual Community based Resource Management, Inc. ay may mga sumusunod na tungkulin:

- a. Pulungin ang kasapi ng samahan tungkol sa proyekto at pagpapatupad ng lahat ng gawain o aktibidad sa ilaim ng proyekto;
- b. Magtalaga o pumili ng mga kasapi o tauhan na tutulong sa mga tauhan ng FPRDI sa mga gawain ukol sa proyekto gaya ng mga sumusunod: inventory ng mga NTFP; pagpaparami ng mga napiling NTFP na makakatulong sa pinagkakabuhayan ng mga tao; at pagdalo o partisipasyon sa mga pagsasanay na isasakatuparan ng mga tauhan ng FPRDI;
- c. Maglaan o magtalaga ng lugar kung saan maaring ganapin ang mga pagsasanay;
- d. Mag-ambag ng kaalaman ukol sa pagpaparami at pangangalaga ng NTFP at pagbibili ng mga ito;
- e. Pagsusubaybay sa mga kasapi ng lalahok sa mga pagsasanay upang malaman ang ambag ng proyekto lalo't higit sa may kinalaman sa pagpapaunlad ng pagkakakitaan ng mga kasapi sa pamamagitan ng paggawa ng mga produktong yari sa NTFP at kabuhayan o kaya'y sa pagbibili ng mga ito.

Ang DOST ay may mga sumusunod na tungkulin:

- a. Makibahagi sa proyekto sa pamamagitan ng pagsubaybay sa mga gawain ng mga tauhan
- b. Magbigay ng mga pagpapayo at alintutunin na inaakalang makabubuti sa tagumpay ng proyekto.

Ang kasunduang ito ay magkakabisa mula 10 FEBRUARY 2010 hanggang matapos ang nasabing proyekto. Bilang tanda sa pagsang-ayon at pagpapatibay ng kasunduang ito, ang mga pangalan at lagda ng mga nauukol na partido ay makikita sa ilalim nitong kasulatan.

Director III

Forest Products Research and Development

Institute

ELPIDIO Z. ORATA

Provincial Environment & Natural Resources Officer

Provincial Environment & Natural Resources Office-Camarines Norte

Pangulo

San Pascual Community-Based

Resource Management, inc.

TOMAS B. BRIÑAS

Regional Director

DOST Regional Office No. V

MGA SAKSI:

REPUBLIC OF THE PHILIPPINES Los Baños, Laguna

REPUBLIC OF THE PHILIPPINES) Province ofCALAMBA CITY Municipality of	
LAGUNA	CALAMBA CITY
BEFORE ME, a NOTARY PUBLIC fo Philippines, this day of APR 0 5 2010	ar and in
1. FELIX B. TAMOLANG	Community Tax Cert. No. 26697087 Issued at Los Baños, Leguna on January 12, 2010
2. ELPIDIO Z. ORATA	Community Tax Cert. No. 02974474 Issued at DAET CAM. NORTE on FEBRUARY 8, 2010
3. ZALDY BALICTAR	Community Tax Cert. No. 1417
4. TOMAS B. BRIÑAS	Community Tax Cert. No. 1988 975 Issued at RAWIS, FEARPI CITY on JANUARY 8, 2010
	be the same persons who executed the foregoing page and they acknowledged to me that the same
WITNESSETH MY HAND AND SE	AL on the date and at the place first above written
DOC. No. <u>328</u> Page No. <u>67</u> Book No. <u>XXV</u> /// Series of 2010	ATTY. CIRILO B. BAYONETA, JR
	COMMISSION VALID UNTIL: 12-31-10

41

Oppieer Damolong 30

SA PAGITAN NG

FOREST PRODUCTS RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE (FPRDI),
College, Laguna, na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si
FELIX B. TAMOLANG.

PROVINCIAL ENVIRONMENT AND NATURAL RESOURCES OFFICE (PENRO)
CAMARINES NORTE, Daet, Camarines Norte Province na ang kinatawan sa kasunduang ito
ay si
ELPIDIO Z. ORATA

TAO-KALIKASAN FOUNDATION OF THE PHILIPPINES, INC. (TKFPI)
Labo, Camarines Norte Province, na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si
WILFREDO ENDIONELA

at ng

DEPARTMENT OF SCIENCE AND TECHNOLOGY REGIONAL OFFICE NO. V Regional Center Site, Rawis, Legaspi City, na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si TOMAS B. BRIÑAS

UPANG ISAKATUPARAN ANG PROYEKTONG ITTO PD 448/07 Rev. 2(1)

NA PINAMAGATANG,

"Sustainable Utilization and Marketing of Selected Non-timber Forest Products to Support Handicraft Industry and the Development of Rural Communities"

Kami, bilang kinatawan ng FPRDI, PENRO-Camarines Norte, **TKFPI** at ng DOST Regional Office No. V ay pare-parehong nakakaintindihan at nagkakaisa na magkaroon ng katibayan ng kasunduan bilang panuntunan sa pagpapatupad ng proyektong nabanggit ayon sa hinihingi ng Artikulo III Section 3.03 (a) ng Project Agreement.

SECTION 1. PANGKALAHATANG RESPONSIBILIDAD

Ang FPRDI ay isang ahensya ng pamahalaan ng Pilipinas sa ilalim ng Department of Science and Technology (DOST), na inatasang manguna sa pagsasakatuparan ng nabanggit na proyekto. Ang proyekto ay may mga layuning makatulong sa mga napiling samahan na magkaroon ng pangmatagalang pangangalaga at sustento ng ani ng yamang gubat na magagamit para sa pangkabuhayan ng mga kasapi ng samahan. Ito ang mamamahala sa pagpapatupad ng mga gawaing may kaugnayan sa proyekto. Ito rin ang mag-uulat sa International Tropical Timber Organization (ITTO) ukol sa pagsasakatuparan ng mga gawain ayon sa pagkakasaad sa iminungkahing proyekto.

Ang PENRO, isang ahensya ng pamahalaan ng Pilipinas sa ilalim ng Department of Environment and Natural Resource (DENR) sa buong probinsya ng Quezon, ay nakakaalam ukol sa datos ng mga yamang-gubat maging ng mga samahan o organisasyong may kinalaman sa pangangalaga at paggamit ng yamang-gubat. Bilang tagapamahala sa pagpapalawig, tagapagpaganap, at tagapagpasunod ng mga batas ukol sa pangangalaga ng mga yamang-gubat, ito ay may tungkulin na makipag-ugnayan sa FPRDI at ng iba't-ibang Community Environment and Natural Resource Office (CENRO) na nasasakupan ng Quezon. Ito rin ang nakakaalam kung aling mga lugar at samahan ang maaring makatulong na maisakatuparan ang proyekto.

Mound

Ang **TKFPI**, isa sa napiling samahan, ay nagnanais na makisama at tutulong para maisakatuparan ang mga gawain sa proyektong nabanggit. Ang mga kasapi ay nagkakaisa sa layunin na pangalagaan ang yamang-gubat at makatulong upang magkaroon ng hanapbuhay para sa kanilang mga kasapi.

Ang DOST ay isang ahensya ng pamahalaan na naatasang tumugon sa pangangailang pangkaunlaran nauukol sa syensiya at teknolohiya ng mga tagapagtangkilk sa rehiyon.

Ang mga nabanggit na ahensya ng pamahalaan ng Pilipinas at samahan ay nagkakaisa na magtutulungan sa pamamagitan ng pag-aatas ng mga tauhan na makapagbibigay ng pagpapayong *teknikal* upang maisakatuparan ang proyekto.

SECTION 2. MGA KAUKULANG AMBAG/TUNGKULIN NG BAWAT PARTIDO

Ang FPRDI ay may mga sumusunod na tungkulin:

- a. Magsagawa ng pag-aaral at maglaan ng pondong gagamitin para makilala, malaman and dami, tamang pag-ani at paggamit ng mga yamang-gubat na tinaguriang "Non-timber Forest Products" (NTFP) na mayroon sa mga napipiling lugar na isasagawa ang proyekto;
- Magsagawa ng pagsasanay upang maturuan ang mga kasapi ng samahan ng mga gawain ukol sa pagpaparami at paggamit ng mga NTFP;
- Magsagawa ng mga pagsasanay na naglalayong makapagbigay o mapaunlad ang karunungan at kaalaman ng mga kasapi sa paggawa ng mga produktong panghanapbuhay mula sa NTFP at maitaguyod ang kakayahan ng samahan sa larangan ng pagbibili at pagnenegosyo;
- d. Magsagawa ng proyekto na may layuning maparami ang mga mahahalagang NTFP na magagamit ng samahan sa paggawa ng kanilang mga produkto;
- e. Magsagawa ng mga pagsasanay ukol sa tamang pamamaraan ng pangungulekta ng NTFP nang sa gayon ay makaaasa ng pangmatagalang ani at sustento ng mga gagamiting materyales .
- f. Magsumite ng mga ulat ukol sa pagsasakatuparan at resulta ng proyekto sa ITTO.
- g. Sagutin ang mga pinansyal na pangangailangan ng kanilang mga tauhan (project staff) maging ng mga tauhan ng tutulong sa mga Gawain ukol sa inventory ng NTFP.

Ang Provincial Environment and Natural Resources Office (PENRO) ay may mga sumusunod na tungkulin:

- a. Makipag-ugnayan sa tanggapan ng Community Environment and Natural Resources
 Office (CENRO) ng lalawigan ng Camarines Norte ukol sa nabanggit na proyekto upang
 magtalaga ng mga tauhang makakatulong sa pagbibigay ng pagpapayo kung alin o saang
 lugar dapat isasagawa ang proyekto;
- Makibahagi sa proyekto sa pamamagitan ng pagsubaybay sa mga gawain ng mga tauhan ng FPRDI maging ng kaligtasan ng mga tauhang magsasagawa sa nasabing proyekto;

 Magbigay ng mga pagpapayo at alintutunin na inaakalang makabubuti sa tagumpay ng proyekto.

u.

Marms by

Ang Tao-Kalikasan Foundation of the Philippines, Inc. (TKFPI) ay may mga sumusunod na tungkulin:

- a. Pulungin ang kasapi ng samahan tungkol sa proyekto at pagpapatupad ng lahat ng gawain o aktibidad sa ilaim ng proyekto;
- b. Magtalaga o pumili ng mga kasapi o tauhan na tutulong sa mga tauhan ng FPRDI sa mga gawain ukol sa proyekto gaya ng mga sumusunod: inventory ng mga NTFP; pagpaparami ng mga napiling NTFP na makakatulong sa pinagkakabuhayan ng mga tao; at pagdalo o partisipasyon sa mga pagsasanay na isasakatuparan ng mga tauhan ng FPRDI;
- c. Maglaan o magtalaga ng lugar kung saan maaring ganapin ang mga pagsasanay;
- d. Mag-ambag ng kaalaman ukol sa pagpaparami at pangangalaga ng NTFP at pagbibili ng mga ito;
- e. Pagsusubaybay sa mga kasapi ng lalahok sa mga pagsasanay upang malaman ang ambag ng proyekto lalo't higit sa may kinalaman sa pagpapaunlad ng pagkakakitaan ng mga kasapi sa pamamagitan ng paggawa ng mga produktong yari sa NTFP at kabuhayan o kaya'y sa pagbibili ng mga ito.

Ang DOST ay may mga sumusunod na tungkulin:

- Makibahagi sa proyekto sa pamamagitan ng pagsubaybay sa mga gawain ng mga tauhan ng FPRDI.
- Magbigay ng mga pagpapayo at alintutunin na inaakalang makabubuti sa tagumpay ng proyekto.

Ang kasunduang ito ay magkakabisa mula 10 FEBRUARY 2010 hanggang matapos ang nasabing proyekto. Bilang tanda sa pagsang-ayon at pagpapatibay ng kasunduang ito, ang mga pangalan at lagda ng mga nauukol na partido ay makikita sa ilalim nitong kasulatan.

Director III

Forest Products Research and Development

Institute

ELPIDIO Z. ORATA

Provincial Environment & Natural Resources

Officer

Provincial Environment & Natural Resource Office-Camarines Norte

WILFREDP ENDIONELA

Pangulo

Tao-Kalikasan Foundation of the

Philippines, Inc.

TOMAS B. BRIÑAS

Regional Director

DOST Regional Office No. V

MGA SAKSI:

REPUBLIC OF THE PHILIPPINES Los Baños, Laguna

REPUBLIC OF THE PHILIPPINES) Province ofCALAMBA CITY Municipality ofLAGUNA)		
BEFORE ME, a NOTARY PUBLIC for a Philippines, this day of APR 0 5 2010	CALAMBA CITY and inLAGUNA	
1. FELIX B. TAMOLANG	Community Tax Cert. No. 26697087 Issued at Los Baños, Laguna on January 12, 2010	
2. ELPIDIO Z. ORATA	Community Tax Cert. No. 02977474 Issued at DAFT, CAM. NOTUF on FEBRUARY 8, 2010	
3. WILFREDO ENDIONELA	Community Tax Cert. No. 26768162 Issued at VAM, CAM. NONE on JANUARY 15, 2010	
4. TOMAS B. BRIÑAS	Community Tax Cert. No. 1988 1975 Issued at PANIS, IFGALPI CIM on JANUARY 8, 2010	
All made known to me and known to be the same persons who executed the foregoing MOA consisting of page including this page and they acknowledged to me that the same is their true and voluntary act and deed.		
WITNESSETH MY HAND AND SEAL	on the date and at the place first above written	
DOC. No	COMMISSION VALIB UNTIL: 12-31-10 P.T.R. No. 002-103-1 Yr. 2010 1.B.P. No. 02-33 C Lifetime Notary Public	
Jun Ma	arms of Line	

SA PAGITAN NG

FOREST PRODUCTS RESEARCH AND DEVELOPMENT INSTITUTE (FPRDI),

College, Laguna, na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si **FELIX B. TAMOLANG**.

PROVINCIAL ENVIRONMENT AND NATURAL RESOURCES OFFICE (PENRO)
CAMARINES NORTE, Daet, Camarines Norte Province na ang kinatawan sa kasunduang ito

ay si

ELPIDIO Z. ORATA

TUACA ENVIRONMENT ACTION BRIGADE, INC. (TEABI)

Labo, Camarines Norte Province, na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si **NESTOR BELGA**

at ng

DEPARTMENT OF SCIENCE AND TECHNOLOGY REGIONAL OFFICE NO. V Regional Center Site, Rawis, Legaspi City, na ang kinatawan sa kasunduang ito ay si

TOMAS B. BRIÑAS

UPANG ISAKATUPARAN ANG PROYEKTONG ITTO PD 448/07 Rev. 2(1)

NA PINAMAGATANG,

"Sustainable Utilization and Marketing of Selected Non-timber Forest Products to Support Handicraft Industry and the Development of Rural Communities"

Kami, bilang kinatawan ng FPRDI, PENRO-Camarines Norte, **TEABI** at ng DOST Regional Office No. V ay pare-parehong nakakaintindihan at nagkakaisa na magkaroon ng katibayan ng kasunduan bilang panuntunan sa pagpapatupad ng proyektong nabanggit ayon sa hinihingi ng Artikulo III Section 3.03 (a) ng Project Agreement.

SECTION 1. PANGKALAHATANG RESPONSIBILIDAD

Ang FPRDI ay isang ahensya ng pamahalaan ng Pilipinas sa ilalim ng Department of Science and Technology (DOST), na inatasang manguna sa pagsasakatuparan ng nabanggit na proyekto. Ang proyekto ay may mga layuning makatulong sa mga napiling samahan na magkaroon ng pangmatagalang pangangalaga at sustento ng ani ng yamang gubat na magagamit para sa pangkabuhayan ng mga kasapi ng samahan. Ito ang mamamahala sa pagpapatupad ng mga gawaing may kaugnayan sa proyekto. Ito rin ang mag-uulat sa International Tropical Timber Organization (ITTO) ukol sa pagsasakatuparan ng mga gawain ayon sa pagkakasaad sa iminungkahing proyekto.

Ang PENRO, isang ahensya ng pamahalaan ng Pilipinas sa ilalim ng Department of Environment and Natural Resource (DENR) sa buong probinsya ng Quezon, ay nakakaalam ukol sa datos ng mga yamang-gubat maging ng mga samahan o organisasyong may kinalaman sa pangangalaga at paggamit ng yamang-gubat. Bilang tagapamahala sa pagpapalawig, tagapagpaganap, at tagapagpasunod ng mga batas ukol sa pangangalaga ng mga yamang-gubat, ito ay may tungkulin na makipag-ugnayan sa FPRDI. Ito rin ang nakakaalam kung aling mga lugar at samahan ang maaring makatulong na maisakatuparan ang proyekto.

Lun Bamely 3

Jihan)

Ang **TEABI**, isa sa napiling samahan, ay nagnanais na makisama at tutulong para maisakatuparan ang mga gawain sa proyektong nabanggit. Ang mga kasapi ay nagkakaisa sa layunin na pangalagaan ang yamang-gubat at makatulong upang magkaroon ng hanapbuhay para sa kanilang mga kasapi.

Ang DOST ay isang ahensya ng pamahalaan na naatasang tumugon sa pangangailang pangkaunlaran nauukol sa syensiya at teknolohiya ng mga tagapagtangkilk sa rehiyon.

Ang mga nabanggit na ahensya ng pamahalaan ng Pilipinas at samahan ay nagkakaisa na magtutulungan sa pamamagitan ng pag-aatas ng mga tauhan na makapagbibigay ng pagpapayong teknikal upang maisakatuparan ang proyekto.

SECTION 2. MGA KAUKULANG AMBAG/TUNGKULIN NG BAWAT PARTIDO

Ang FPRDI ay may mga sumusunod na tungkulin:

- Magsagawa ng pag-aaral at maglaan ng pondong gagamitin para makilala, malaman and dami, tamang pag-ani at paggamit ng mga yamang-gubat na tinaguriang "Non-timber Forest Products" (NTFP) na mayroon sa mga napipiling lugar na isasagawa ang proyekto;
- Magsagawa ng pagsasanay upang maturuan ang mga kasapi ng samahan ng mga gawain ukol sa pagpaparami at paggamit ng mga NTFP;
- c. Magsagawa ng mga pagsasanay na naglalayong makapagbigay o mapaunlad ang karunungan at kaalaman ng mga kasapi sa paggawa ng mga produktong panghanapbuhay mula sa NTFP at maitaguyod ang kakayahan ng samahan sa larangan ng pagbibili at pagnenegosyo;
- d. Magsagawa ng proyekto na may layuning maparami ang mga mahahalagang NTFP na magagamit ng samahan sa paggawa ng kanilang mga produkto;
- e. Magsagawa ng mga pagsasanay ukol sa tamang pamamaraan ng pangungulekta ng NTFP nang sa gayon ay makaaasa ng pangmatagalang ani at sustento ng mga gagamiting materyales.
- f. Magsumite ng mga ulat ukol sa pagsasakatuparan at resulta ng proyekto sa ITTO.
- g. Sagutin ang mga pinansyal na pangangailangan ng kanilang mga tauhan (project staff) maging ng mga tauhan ng tutulong sa mga Gawain ukol sa inventory ng NTFP.

Ang Provincial Environment and Natural Resources Office (PENRO) ay may mga sumusunod na tungkulin:

- Makipag-ugnayan sa tanggapan ng Community Environment and Natural Resources
 Office (CENRO) ng lalawigan ng Camarines Norte ukol sa nabanggit na proyekto upang
 magtalaga ng mga tauhang makakatulong sa pagbibigay ng pagpapayo kung alin o saang
 lugar dapat isasagawa ang proyekto;
- b. Makibahagi sa proyekto sa pamamagitan ng pagsubaybay sa mga gawain ng mga tauhan ng FPRDI maging ng kaligtasan ng mga tauhang magsasagawa sa nasabing proyekto;
- c. Magbigay ng mga pagpapayo at alintutunin na inaakalang makabubuti sa tagumpay ng proyekto.

um Banns bez

Martins

Ang Tuaca Environment Action Brigade, Inc. (TEABI) ay may mga sumusunod na tungkulin:

- a. Pulungin ang kasapi ng samahan tungkol sa proyekto at pagpapatupad ng lahat ng gawain o aktibidad sa ilaim ng proyekto;
- b. Magtalaga o pumili ng mga kasapi o tauhan na tutulong sa mga tauhan ng FPRDI sa mga gawain ukol sa proyekto gaya ng mga sumusunod: *inventory* ng mga NTFP; pagpaparami ng mga napiling NTFP na makakatulong sa pinagkakabuhayan ng mga tao; at pagdalo o partisipasyon sa mga pagsasanay na isasakatuparan ng mga tauhan ng FPRDI;
- Maglaan o magtalaga ng lugar kung saan maaring ganapin ang mga pagsasanay;
- Mag-ambag ng kaalaman ukol sa pagpaparami at pangangalaga ng NTFP at pagbibili ng mga ito;
- e. Pagsusubaybay sa mga kasapi ng lalahok sa mga pagsasanay upang malaman ang ambag ng proyekto lalo't higit sa may kinalaman sa pagpapaunlad ng pagkakakitaan ng mga kasapi sa pamamagitan ng paggawa ng mga produktong yari sa NTFP at kabuhayan o kaya'y sa pagbibili ng mga ito.

Ang DOST ay may mga sumusunod na tungkulin:

- Makibahagi sa proyekto sa pamamagitan ng pagsubaybay sa mga gawain ng mga tauhan ng FPRDI.
- Magbigay ng mga pagpapayo at alintutunin na inaakalang makabubuti sa tagumpay ng proyekto.

Ang kasunduang ito ay magkakabisa mula 10 FERRUARY 2010 hanggang matapos ang nasabing proyekto. Bilang tanda sa pagsang-ayon at pagpapatibay ng kasunduang ito, ang mga pangalan at lagda ng mga nauukol na partido ay makikita sa ilalim nitong kasulatan.

FELIX B. TAMOLANG

Director III

Forest Products Research and Development

Institute

NESTOR BELGA

Pangulo

Tuaca Environment Action Brigade, Inc.

Philippines, Inc.

ELPIDIO Z. ORATA

Provincial Environment & Natural Resources

Officer

TOMAS B. BRIÑAS

Regional Director

DOST Regional Office No. V

MGA SAKSI:

Jumes

REPUBLIC OF THE PHILIPPINES Los Baños, Laguna

REPUBLIC OF THE PHILIPPINES) Province of CALAMBA CITY	
Municipality of LAGUNA	
agents.	CALAMBA CITY
BEFORE ME, a NOTARY PUBLIC for and Philippines, this day of APR 0 5 2010 2	in LAGUNA
Philippines, this day of APK 0 3 2010 2	010, personally appeared
I. FELIX B. TAMOLANG	Community Tax Cert. No. 26697087
I. FELIX B. TAMOLANG	Issued at Los Baños, Laguna
	on January 12, 2010
	on
2. ELPIDIO Z. ORATA	Community Tax Cert. No. 02977474
E. EEI IDIO Z. ORATA	Issued at DAFT CAM NONTE
	on PEBRUARY 8, 2010
3. NESTOR BELGA	Community Tax Cert. No. 098299
	Issued at Pracy, Jew
	on 07/00/10
4. TOMAS B. BRIÑAS	Community Tax Cert. No. 1988 1995
	Issued at Mays, VEGAZPI CIM
	on throng 8, 2010
All made known to me and known to be the	same persons who executed the foregoing
MOA consisting of 4 page including this page	and they acknowledged to me that the same
s their true and voluntary act and deed.	990-1-1-1-1-1-1-1-1-1-1-1-1-1-1-1-1-1-1-
0.00 (2000 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0	
WITNESSETH MY HAND AND SEAL of	n the date and at the place first above written
2002	
DOC. No. <u>227</u>	
Page No. 67	
Book No	
Series of 2010	ATTY. CIRILO B. BAYONETA, JR.
	NOTARY PUBLIC COMMISSION VALID ON TIL: 12-31-10
	P.T.R. No. 0024809 - Yr. 2010
	1 B.P. No. 02950 Lifetime
	Notary Public
	Notary Fubile

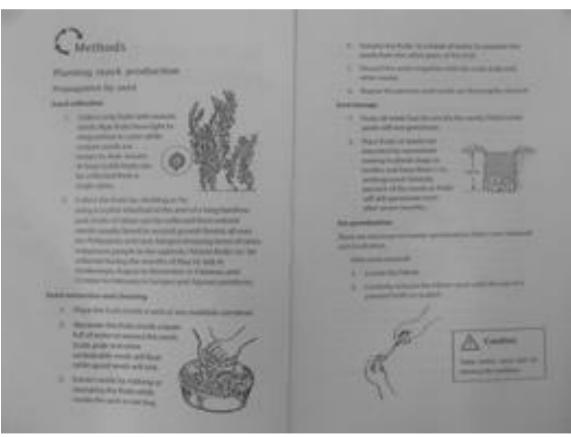
Jun Naamuly 2014 Li

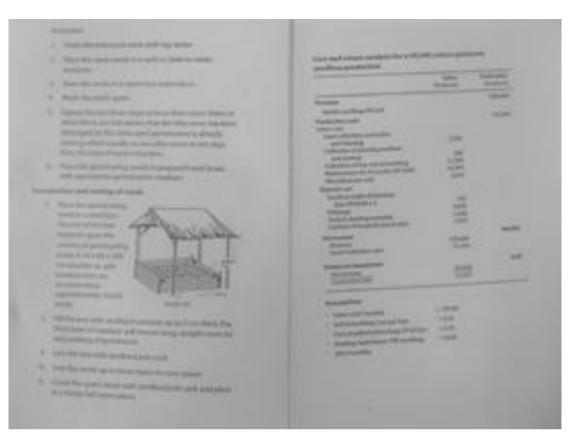
ANNEX 2

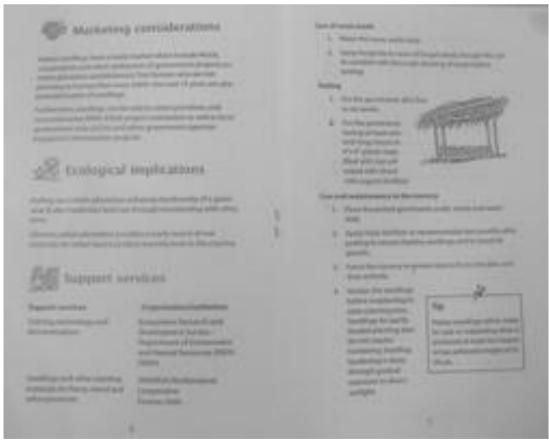
Pamphlets

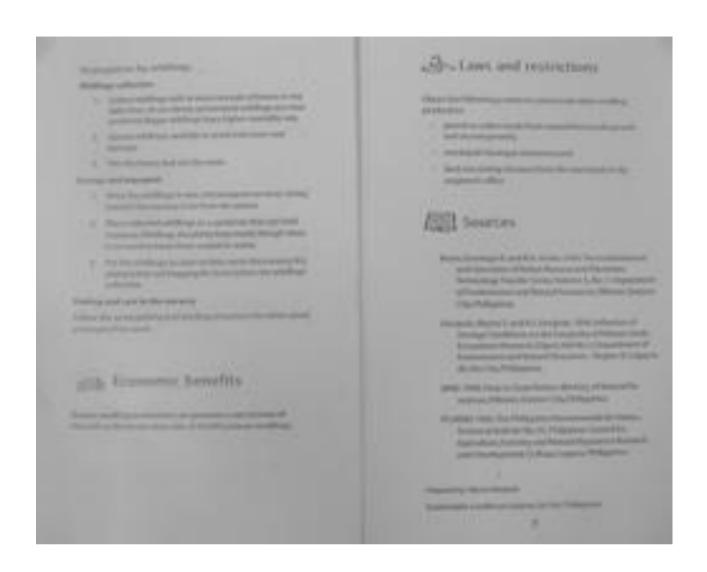
RATTAN SEEDLING PRODUCTION

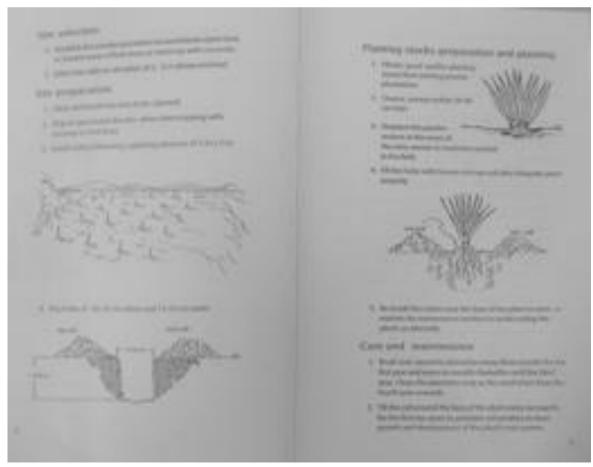

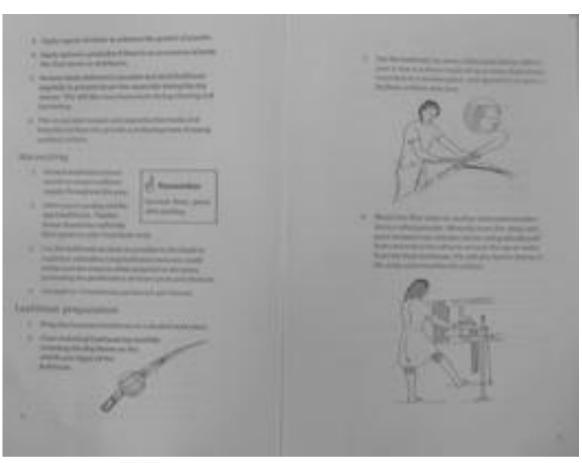

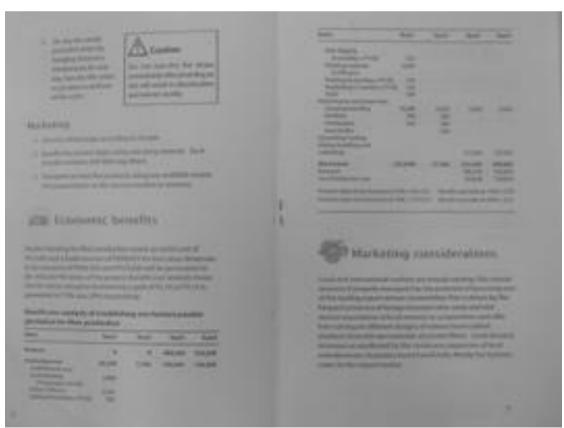

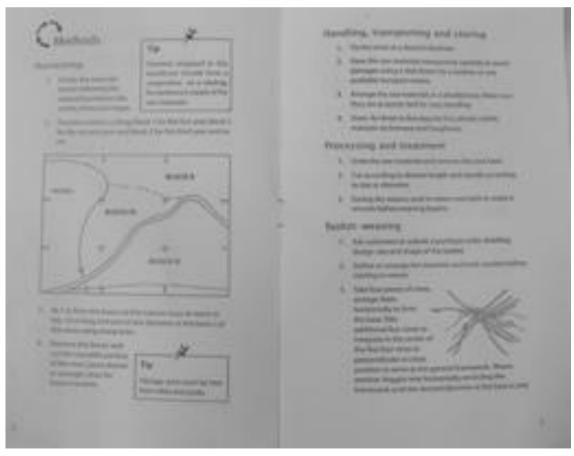

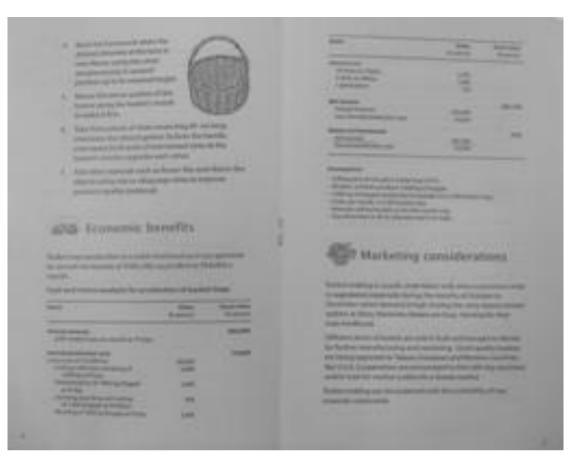

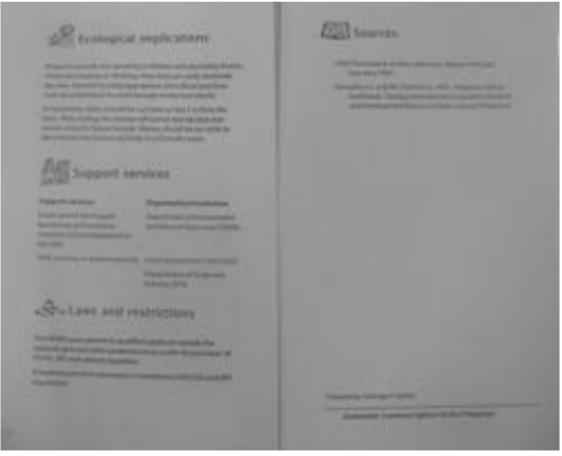

HINGGIW HARVESTING AND HANDICRAFT WEAVING

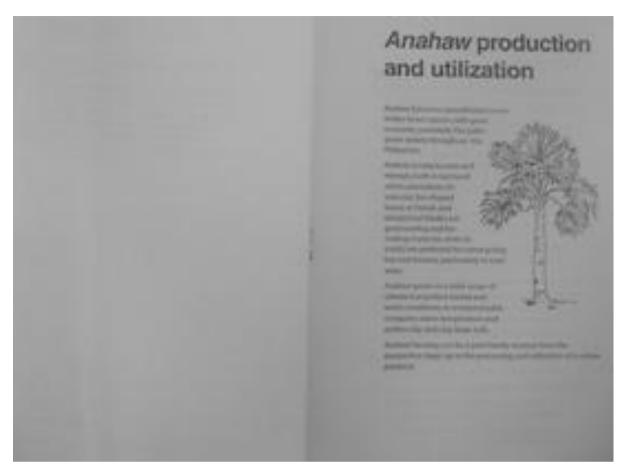

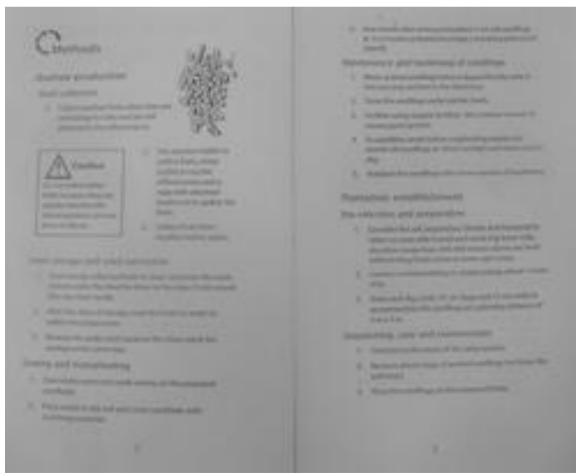

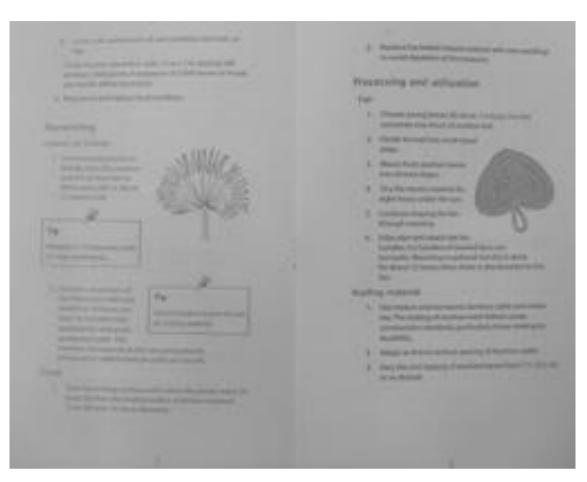

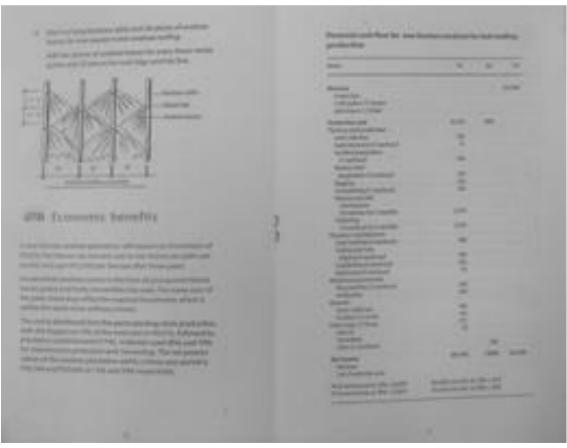

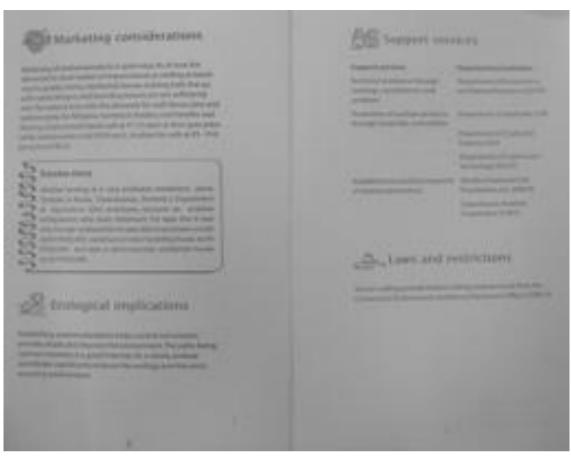

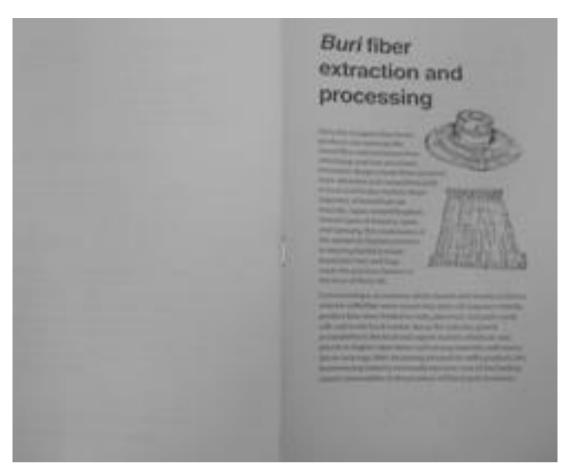

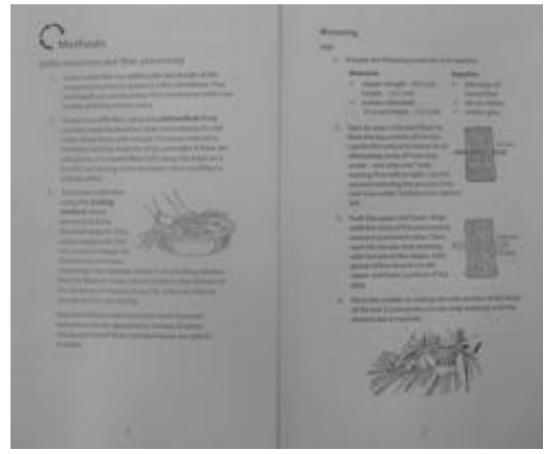

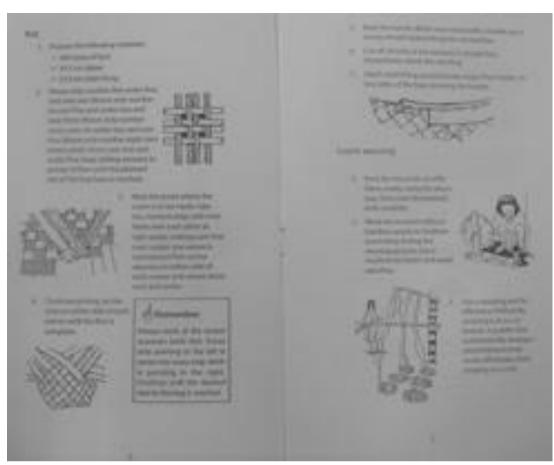

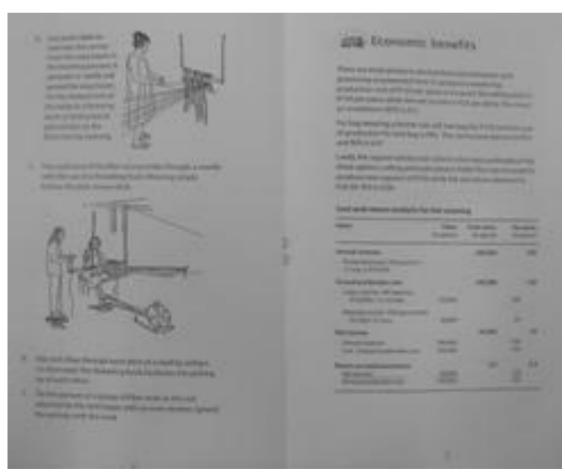

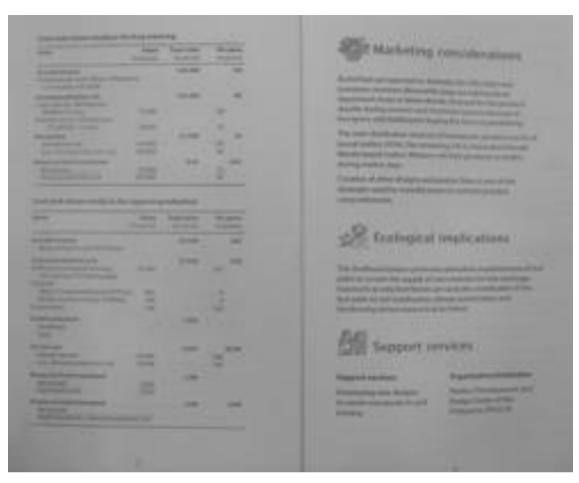

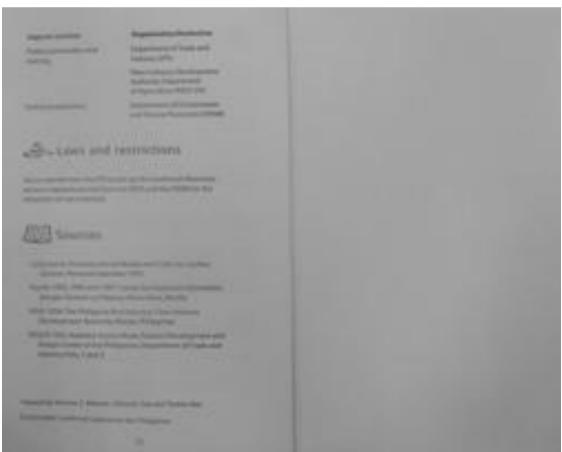

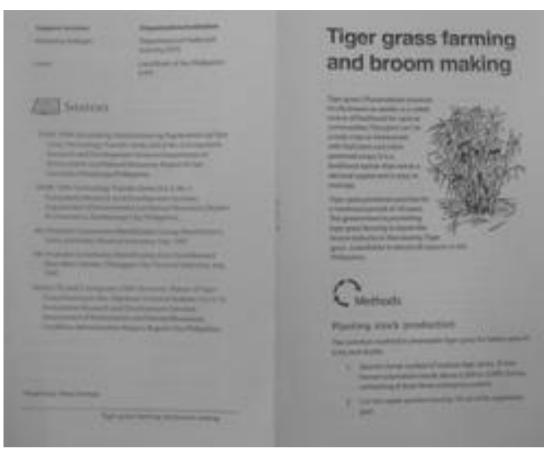

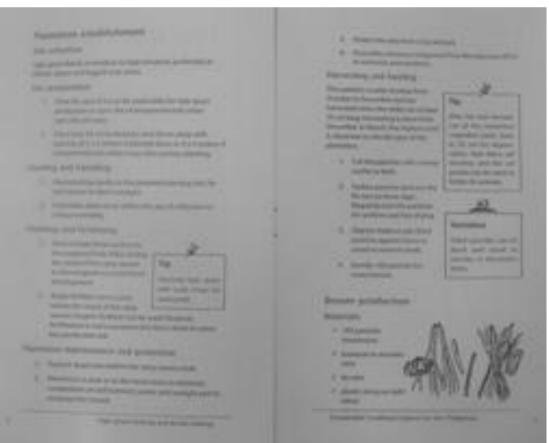

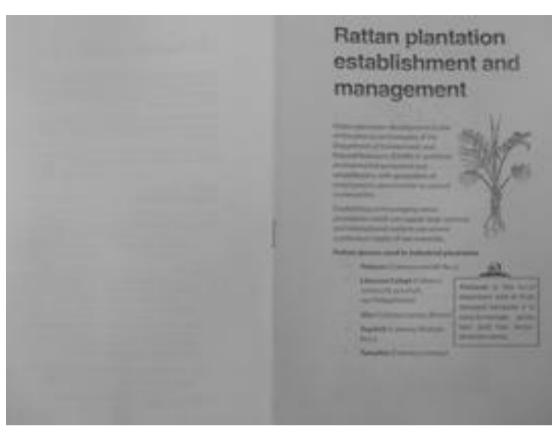

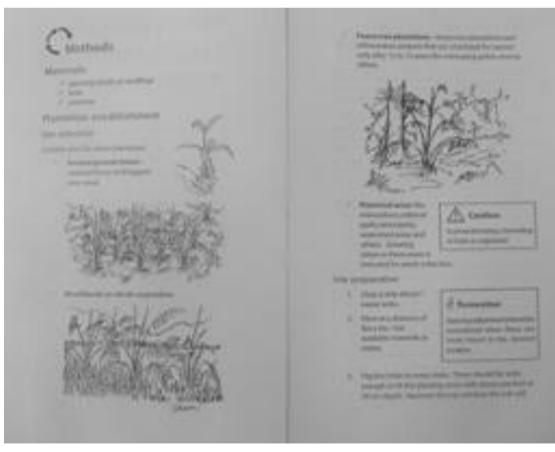

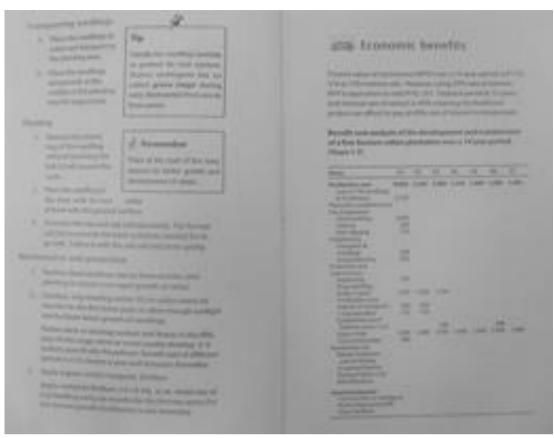

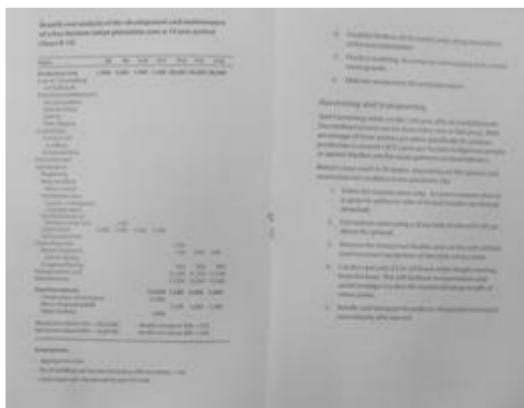

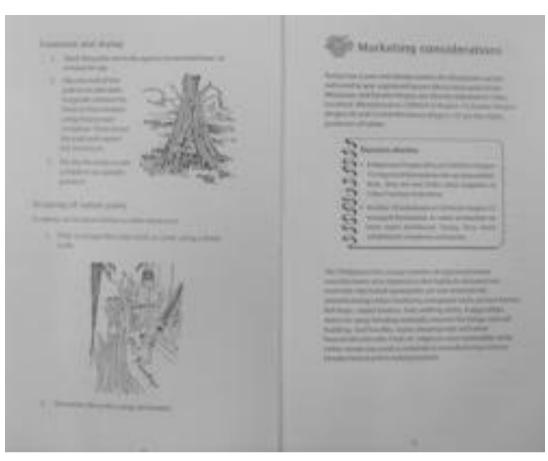
RATTAN PLANTATION ESTABLISHMENT AND MANAGEMENT

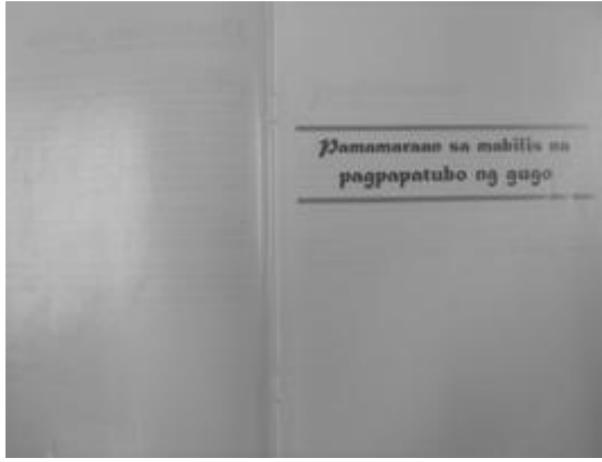

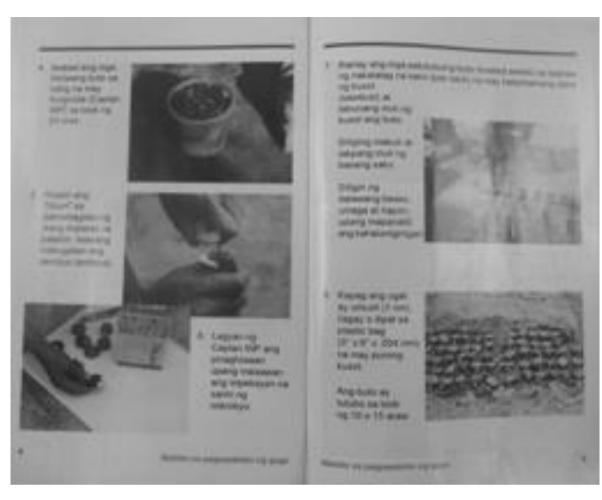
MABILIS NA PAGPAPATUBO NG GUGO

-

-

ANNEX 3

Local Ordinances

Republika ng Pilipinas Lalawigan ng Quezon Bayan ng Atimonan Brgy. Sta. Catalina

TANGGAPAN NG PUNONG BARANGAY

ORDINANSA BLG. _____2011

ISANG KAUTUSANG BARANGAY NA NAGTATAKDA NG MGA SUMUSUNOD NA ALITUNTUNIN AT PATAKARANG DAPAT SUNDIN UKOL SA PANGANGALAGA NG LAHAT NG URI NG "NON-TIMBER PRODUCTS" SA NALOLOOBAN NG BARANGAY STA. CATALINA, ATIMONAN, QUEZON NA NAGTATAKDA NG KAPARUSAHANG;

Seksyon 1 – Na sino mang tao ay dapat alamin kung sino ang may-ari ng lupain ng may non-timber products magsabi o magpaalam na siya ang kukuha o bibili ng mga nasabing non-timber products bago magputol o kumuha;

Seksyon 2 – Na sinumang tao ay dapat humingi ng sulat pahintulot ng may-ari pirmado nya na pagpayag na kumuha ng mga nasabing non-timber products;

Seksyon 3 – Na sinumang tao na mahuli ng may-ari na wala siyang pahintulot ay pananagutin o pagbabayarin sa mga nawalang mga produkto "Non-Timber Products" sa kanyang nasasakupang lupain;

Seksyon 4 – Na lahat ng mga tao ay makipagtulungan para mapangalagaan ang mga nasabing "Non-Timber Products" upang maisaayos ang pagkuha at di maabuso para magamit ng ating mga kabarangay na mayroong samahan ng paggawa ng mga Handicraft;

Seksyon 5 – Na sinumang tao na lumabag sa kautusang Pambarangay na ito at mapatunayang lumabag ay magkakaron ng multa;

Seksyon 6 – Unang paglabag.300.00 pisoIkalawang paglabag.600.00 pisoIkatlong paglabag.1,000.00 piso

Seksyon 7 - Ang kautusang pambarangay na ito ay magkakabisa pagkaraan ng mapagtibay.

Republika ng Pilipinas	
Lalawigan ng	
Bayan ng	
Barangay	

TANGGAPAN NG PUNONG BARANGAY ORDINANSA BLG.

ISANG KAUTUSANG BARANGAY NA NAGHIHIMOK SA MGA PO-BENEFICIARIES NG CBFMA NA MAG-ENRICHMENT PLANTING O MAGTANIM NG NON-TIMBER FOREST PRODUCTS (NTFP)

Seksiyon 1. Maraming klase ng NTFP and natural na tumutubo sa kagubatan pero bawat klase ay iba-iba ang dami sa isang lugar; may makapal ang tubo, mayroon ding pa-isa isa lamang.

Seksiyon 2. Para sa masagana at tuloy-tuloy na pag-ari ng NTFP sa loob ng CBFM area ang mga PO-beneficiaries ay dapat magsagawa ng "enrichment planting" o assisted natural regeneration (ANR) ng mga importanteng NTFP sa kanilang CBFM area.

Seksiyon 3. Para sa lalong masaganang ani ng NTFP sa loob ng CBFM area, and mga PO members ay hinihikayat na maglaan ng taniman ng mga mahahalagang pangkabuhayan na NTFP sa Annual Work Plan ng kanilang CBFM program.

Seksiyon 4. May mga insentibo na ibinibigay ng DENR sa pag-ani ng NTFP na mula sa taniman o plantasyon tulad ng médaling pagkuha ng Resource Use permit (RUP).

Seksiyon 5. Ang pamilihang local at sa ibang bansa ng mga handicrafts ay pabor at isusulong ang "green marketing system" o pagbili ng produktong galing sa taniman sapagkat ito ay hindi nakakasira sa kalikasan.

Seksiyon 6. Ang pagtatatag na taniman ng NTFP ay malaking tulong sa pagtupad ng mga layunin ng National Greening Program.

Seksiyon 7. Ang kautusang Pambarangay na ito ay magkakabisa agad pagkaraan na mapagtibay.

Republika ng Pilipinas	
Lalawigan ng	
Bayan ng	
Barangay	

TANGGAPAN NG PUNONG BARANGAY ORDINANSA BLG.

ISANG KAUTUSANG BARANGAY NA NAGTATAKDA NG PATAKARAN PARA SA TULOY-TULOY AT MASAGANANG PAG-ANI NG MGA PILING "NON-TIMBER FOREST PRODUCTS" (NTFP) SA LOOB NG CBFM AREA

Seksiyon 1. Ang **Peoples Organization** (PO) na nabigyan ng legal na karapatan sa pamamahala at pag-ani ng yamang gubat sa kanilang CBFM area ay dapat sumunod sa mga alituntunin at patakaran ng **DENR Administrative Order No. 2000-29** [March 14 2000] — Guidelines Regulating the Harvesting and Utilization of Forest Products within Community-Based Forest Management Areas.

Seksiyon 2. Ang pag-ani o pagkolekta ng NTFP sa loob ng CBFM area ng mga membro PO ay dapat gawin lamang kapag nabigyan na sila ng Resource Use Permit (RUP).

Seksiyon 3. Dahil sa limitado at kakulangan ng detalyadong alituntunin ukol sa tamang dami ng puwedeng anihin na NTFP kada taon sa CBFM area at para tuloy-tuloy and masaganang ani, pansamantalang gamitin ang formula na nakasulat ditto para malaman and dami ng aanihin na NTFP sa CBFM area:

 $SAAC = [A/CC \times V] 75\%$

Where:

SAAC = Sustainable Annual Allowable Cut

A = operable area (hectare)

CC = cutting cycle (month or year); this could be used as an indicator for the subdivision of the operable area into cutting units for rotation cutting or harvesting.

V = average volume per hectare (lm/ha)

75% = reduction factor for ensuring continuous growth of some mother plants and to attain satisfactory natural regeneration

Seksiyon 4. Ang kautusang Pambarangay na ito ay magkakabisa pagkaraan na mapagtibay na kalakip ang nararapat **na Resource Use Permit** (RUP) mula sa DENR.

TECHNICAL AND SCIENTIFIC STAFF

FOR. ROBERT A. NATIVIDAD
Project Leader

DR. ROMULO T. AGGANGAN
Assistant Project Leader

FOR. FELIX B. TAMOLANG
Project Coordinator

ENGR. ARNALDO P. MOSTEIRO
National Consultant

MR. LEE CHRISTIAN O. DOLORES
Project Research Aide

MS. VANESSA D. VIVAS Clerk/Bookkeeper

Forest Products Research and Development Institute
Department of Science and Technology
College, Laguna 4031 Philippines

Los Baños, Laguna, Philippines
January 2012